



lezetlen ellenszenvvel, sőt ellenséges érzéssel nézték a mi munkánkat, mely a Balfour-deklaráció alapján megindult.

Ez a tény eleinte megoldhatatlan rejtelem volt előttünk. Később azonban tisztába jöttünk vele. Az angolok nem első és nem második hivatalnok-garnitúrájukat küldték ide. Embereket küldtek, kik azelőtt Afrika valamely sötétebbüldugott tartományában végezték feladatukat, tartományokban, ahol a „nativ“-ek (csak, aki angolul tud, érzi, hogy mennyi lenézés, megvetés van ebben a szóban, ami magyarul „benszüllöttet“ jelent), mintha valóságos félistenek volnának, hason csuszta a korlátlan hatalmu fehér ember előtt. Az afrikai „nativ“-ek és a palesztinai „nativ“-ek, az arabok között ebben a tekintetben sok különbség nincsen. Az arabok is megilletődve tekintenek fel egy angolra. A sors azonban úgy akarta, hogy az angol világbirodalom történetében először egy új fajta „nativ“-csoporttal akadt dolga az angol hivatalnokoknak. A „cionista“ zsidók kerültek érintkezésbe a kiküldött hivatalnokokkal. Először is ezek a zsidók ugyancsak fehér emberek és ugyan csak Európából jöttek. Minden kétséget kizárólag intelligensebbek s műveltebbek is, mint az angol hivatalnok. Ez pedig nem kellemes érzés az utóbbira nézve, mikor az az elfoglalt országban az isteni angol faján kívül csak „nativ“-et ismer. Ami pedig az önértéket illeti... nos, hát lehet, hogy a kétezeréves elnyomás a gólszabzon nagyon is kikezdte a zsidó önértéket, de ide Palesztinába, különösen eleinte, csak az ugynevezett cionisták jöttek, akikben atavisztikus buzgottság fel a régi fajta önértéke. Hasoncsuszásról szó sem lehetett ezeknél az új fajta „nativ“-eknél.

Mindez elég egyszerű és világos. A fentiekhez járult még egy lényeges körülmény, amelyre vonatkozólag ma már Palesztinában nincsen a zsidók között nézeteltérés. Ez a nagy dolog pedig az volt, hogy az angolok első főkörmányzóinak Samuel Herbertet küldték ide. Samuel Herbert jóakaratu, nagytehetségű ember és emellett bevallottan — cionista. Ma már azonban, hogy a cionista mozgalom annyira elterjedt a világ zsidóságában, nagyon is tisztában vagyunk vele, hogy nem mindig jelent tul sokat, ha valaki cionistának vallja magát. Samuel Herbert igazi típusa annak az angol zsidónak, mely nemzedékek angol liberalizmusában teljesen elangolosodott és érzésben, lélekben elsősorban brit és csak azután zsidó. Egy ilyen zsidó bármilyen jóakarattal is szándékolta legyen lefektetni azokat az alapelveket, melyeken a Zsidó Nemzeti Otthonnak kell felépülnie, mindig el volt telve attól az aggodalomtól, hogy antiszemita angol alantásai, valamint az arabok, Isten őrizz, azzal valóhatnák meg, hogy helyzetével visszaél fajtársai javára. Az ilyen zsidó aztán tulbuzgalmában olyan dolgokat is követ el fajtársai kárára, melyeket egy más nem-zsidó főkörmányzóknak még ma antiszemita is, egyáltalán eszébe sem jutna elkövetni.

Minden rossz, ami ma Palesztinában van, Samuel Herbert működésére vezethető vissza. Mert a mai rossz rendszert ő teremtette meg. Amikor a foglalás elején egy pár angol hivatalnoknak sikerült az arabokkal elhitetniük, hogy nem feltétlenül szükséges, hogy minden belenyugodjanak s amikor az arab csöcselék azzal a jelszóval, hogy „a kormány velünk van“ megrendezte az első felkelést, Samuel Herbert azonnal felfüggesztette a zsidó bevándorlást, a felkelés rendezőit kinevezte magas állami hivatalokba (akkor nevezték ki a mai főmuftit is, aki akkor egy alig 26 éves fiatal siheder volt), az állami földeket, melyeket a békeszerződés direkt a zsidók között való kiosztásra rendelt, kiosztotta a beduinok között, stb. Felesleges a listát tovább folytatni. Ezekből a tulzott óvatosságból diktált intézkedésekből azután rendszer lett, ami azóta állandóan megbosszálja magát.

Samuel Herbert után egy igazi katona jött az országba, Plumer tábornok, aki csak a londoni kormány intencióit ismerte. Amikor a főmufti egy ízben küldöttséget vezetett elébe arab notabilitásokból s kijelentette, hogy amennyiben a főkörmányzó nem teljesít bizonyos követeléseket, akkor ő, már, mint a főmufti nem vállalja a felelősséget a következményekért, Plumer szerényen jelentette ki: „En soh-



## Nap és NIVEA

az ideális együttes, szép barna arcbőr megszerzésére. A NIVEA-VAL ápolj bőrt alkalmat ad a napnak jótékony hatása teljesítésére. NIVEA egyszersmind csökkenti a napzsúrás veszélyét.

se is kértem Magát arra, hogy bármiféle eseményekért bármiféle felelősséget is viseljen. A felelősséget az eseményekért én viselem s csak próbáljanak meg valamit, majd meg tudom és mutatni, hogy ezt a

felelősséget, hogy tudom én viselni.“ Plumer azonban sajnos rövid ideig főkörmányzóskodott s utódai csak megerősítették s kiépítették a Samuel Herbert-féle rendszert.

## IRÓK ÉS IRÁSOK

### Gálut

(Jiczhak Fritz Baer könyve. Schocken-Berlin kiadása)

Mi a gálut? Baer, aki nem a mai emberek elgondolásait vetíti vissza a múltba, amikor a gálutot vizsgálja, hanem azt kutatja, hogyan látta a különböző korszakokban a gálut önmagát, tehát (tudommal ez az első kísérlet) a gáluti ideológiák történetét igyekszik megírni így definiálja: Politikai szolgátság, szétszóródottság, vágayakozás a szabadság, a néptörédek újraegyesítése után, büntudat, vezeklés, engesztelés.

Ugyes, szinte maradéktalan meghatározás. De mégis jócskán mögötte marad annak a jellemzésnek, amit a prágai gölem-legendák hőse, a magasságos rabbi Löw adott a gálutról és amellyel, sok mással együtt, szintén a Baer könyvében esett találkozásom: A gálut megbontja az isteni rendet. Mert Isten minden népnek helyet jelölt ki és a zsidóknak Erec Jiszraélit rendelte. A gálut a természetet elhagyja. A természetet támasz elvesztését jelenti. A zsidók szét-szórása természetellenes. Miután a zsidók nemzeti egységet alkotnak és pedig magasabb fokú egységet, mint a többi népek, szükséges, hogy újból tényleges egységgé olvadjanak össze. Az sem fér meg a természet rendjével, hogy az egyik nép elnyomja a másikat, mert Isten minden népet a maga urának teremtett. A gálut tehát, így kívánják ezt a természet törvényeit, nem tarthat örökké.

De ez csak egyik és pedig a 16. század végéről származó példája a gálut önszemléletének. Baer jóval előbb, a hellenizmus idejében kezdi és egészen Mendelssohnig nyomul előre, sőt voltaképpen nála sem áll meg, hanem felvázolja a zsidóság történeti öntudatra ébredését is, amely a napjaink eseménye. Kétezer esztendőn keresztül vezet tehát bennünket és e tengeri idő során rendre megörögti a gálut fontosabb elméleteit.

Az alapvető tézist a biblia és a köréje fonódó midrás állítja fel. A gálut e szerint az emberiség isteni tervébe tartozik. Akárcsak Ábrahám ősapánk, az egész Izrael is szolgátságban vezeklő zarándok. Hiszen tudvalevő: az ősapák sorsa megismétlődik az ivadékokkal. Gálutában elkíséri a zsidókat a sechina is, a sechina is gálutban van tehát és szintén epekedik a megváltásért. A megváltást az igaz megtérés fogja meghozni. A zsidó nép újra tulajdonába keríti a szentföldet, melyre Isten választott népeként elévülhetetlen joga van.

A zsidóság megváltásának gondolata már ebben a korban — még áll a szentély, áll a zsidó állam — szervesen egybefonódik az emberiség megváltásának gondolatával. A gálutnak nemcsak oka van, nevezetesen a bűneink, hanem célja is: Elvezetni az üdvöz a zsidók irányítása mellett az egész emberiséget. Ez a iudaicentrius messiási elgondolás, ez a magasztos felfogás a zsidó nép irányító szerepéről a lelkiek terén, reakciót vált ki, mert nemzeti dölyfnek itélik. Már ebben az ősi korszakban ott lábatlanodik tehát a zsidók körül az antiszemizmus.

A VII. századig aktív ez a messiánizmus. Egyre cselekvésekben, sőt fegyvertényekben robban ki. A zsidók fegyveresen akarják hatalmukba keríteni Palesztinát. Időbe telik, míg a misztikum kódéba vész az ország, míg csak romantikus elképzelések élnek róla. A VII. századtól, írja Baer, többször megismétlődik, hogy a zsidók összecsomagolnak, ünnepi ruhát öltönek és lesik a felhőket, vagy az angyalokat, akik hazaszállítanák őket...

A népek megmosolyogják ezt a végtelen

nagy hitet, ezt a mérhetetlenül nagy vágyat. Később zsidók is akadnak — példa rá a Sulchán Aruch indexére került héber költő Immánuel Rómi — akikben elapadt a messiási hit és gunyolni is merészték. De az álmaikban, a vágyaikban a többi népekkel is felkiáltott zsidóság is a keresztény-mohamedán harcok malomkövei közé került. Az áskénáz zsidóság a szelichotban jajdul fel a gálut elviselhetetlen súly ellen és fohászokodik a megváltásért. A mélyebb világi kultúra, a politikai és filozófiai iskolázottság viszont Spanyolországban filozófiai és történelmi rendszereket termel ki a gálutból.

Jehuda halévi és Mose ben Majmon továbbfejlesztik, korszerűbb formában juttatják kifejezésre a tradicionális gálut-ideológiát.

## Elvi megegyezés jött létre az E. Zs. N. Sz. és az ardeali Mizrachi között

### A megállapodás szövege

Oluj, július 28. (Az Uj Kelet tud.) Az ardeali cionista közélet fájdalmas pontja volt hónapokon az a konfliktus, amely a ZsNSZ központja és a Mizrachi között fejlődött ki. Mint ismeretes, a Mizrachi bejelentette a ZsNSZ-ből való kilépését és ezt a bejelentést a párt legutóbbi NIB ülése is megerősítette. Akik azonban objektíven itélték meg a helyzetet, kezdetlől fogva tisztában voltak azzal, hogy a Mizrachi kilépése nemcsak az ardeali cionista mozgalmat általában, hanem magát a Mizrachi fejlődését is károsan befolyásolhatja és egyetemes érdeke az összes cionista tényezőknél a mozgalom egységes kereteinek fenntartása és megerősítése. Ez a felismerés győzedelmeskedett akkor, amikor július 26-án Baile Felixen tanácskozásra ültek össze az E. Zs. N. Sz. és a Mizrachi vezetői. A tanácskozásról a tárgyaló felek az alábbi hivatalos nyilatkozatot adták ki:

A Zsidó Nemzeti Szövetség és a Mizrachi ardeali országrészi szervezetének a felmerült vitás kérdések békés elintézése céljából dr. Fischer József elnökölte alatt Baile Felixen összeült delegátusai a következő együttes nyilatkozatot teszik közzé:

1. A delegátusok egyhangulag megállapítják, hogy a Mizrachi szervezet delegátusainak cionista szellemben tett irásban foglalt javaslatai a megegyezésre irányuló további tárgyalások kiindulási pontjává elfogadhatók, azzal a kiegészítéssel, hogy a további megbeszélések során együttesen keresendő oly megoldás, amely a ZsNSZ alapszabályainak keretén belül egyfelől lehetővé teszi a Mizrachi Szervezet további fejlődésének biztosításához szükséges autonóm működését, másfelől nem veszélyeztetik a cionista szervezet

glát. A zsidók választott nép mivolta mellett új, történelmi argumentum szerepel náluk: az ókor népei mind elpusztultak, csak a zsidó él, mert sajátságos, Isten által kijelölt feladatköre van. A keresztény és a mohamedán vallás nyilvánvalóan a zsidóból sarjadt: a két vallás tehát élő bizonyosság a gálut hitelesítő szerepe mellett. Juda halévi az elvetett buzgalommal példálódzik, amikor a gálutban élő zsidó népet jellemezni akarja: látszólag elvész, szertemálik, hogy azután annál diadalmasabban őrse fel a fejét. Zarándoklásával példát mutat. Az epekedése Palesztina után nemcsak a Szentföldnek szól, hanem a hazának, az anyaföldnek is. Máj-mumi annyira racionális gondolkodású, hogy a zsidó állam pusztulásának okai közé felveszi a fegyverforgatás elhanyagolását is. A zsidó hit és a zsidó származás között örök és feloldhatatlan kapcsolatot állapít meg, amely a mai fajelméletre emlékeztet.

A VIII. században a Nachmanidész (Rámbán), a XV. ikben az Abravanel gálut-elméletei a legfigyelemreméltóbbak. Az egyiknek a kabbala, a másiknak a humanizmus a fő mozgatója. Sajátságos, hogy történetesen a kabbalista Rámbán serkent a gyakorlati palesztinai munkára és az életével is példát statuál ebben az irányban. Viszont Abravanel gyakorlati államférfiú létere megmarad a pusztá emelkedésénél.

Baer könyvének későbbi főbb állomásai. Slomo ibn Verga, a Sevet Jehuda szerzője. A tradíció alapján áll, de már a ráció erejével próbál megküzdeni a gálut problémáival és ennyiben a mult generáció auklaeristáinak öse. Simone Luzzatto, aki gazdasági alapon vizsgálja a zsidókérdést és az államérek szempontjából követel megértést a zsidók számára. A marranusok, akik sokban hasonlítanak a ma assimiláns zsidóhoz és akik közül Uriel da Costa és Spinoza a zsidóság gyökereit rohamozzák meg elméleteikkel. Spinoza Tractatus theologico-politicusában egyenesen a zsidógyűlölet tájtézik felénk. Ő az első zsidó a Baer megállapítása szerint, aki formális valláscsere nélkül fordít háttal népének és vallásának.

Következnek: Sabbatai Cevi, akinek az egész zsidóságot megrendítő szereplésére hus Katzenjammer követte. A 18. század zsidó libertinusai, a kételkedők és élvhajászok, akik nem gáluti rendszer megteremtésére, hanem minél kényelmesebb gáluti életlehetőségek kivívására törekedtek. A sort Moss Mendelssohn zárja be, aki elméleti alapot próbált adni a nirvánának.

A rendkívül tanulságos, az adatok szerint felsorakoztató könyvecske (a Bücherei 67. száma) a zsidó megváltás hite mellett tett lelkesvallomásokban csendül ki.

(g. s.)

épségét. Evégből a ZsNSZ és a Mizrachi szervezet legkésőbb 30 napon belül kiküldi delegátusait azon megbízatással, hogy a fentiek szerint elfogadott alapelvek szemellett tartása mellett a ZsNSZ keretében való együttműködés részletes feltételeit kölcsönös egyetértéssel végérvényesen megállapítsa.

2. A ZsNSZ vezetősége kijelenti, hogy a Mizrachi szervezet nagy jelentőségét elismerve és méltányolva, úgy a ZsNSZ, mint a vele kapcsolatos szervezetek elsőrendű kötelességének tekinti, hogy a Mizrachi szervezet munkáját úgy erkölcsileg, mint a lehetősegek határain belül anyagilag is támogassák.

A ZsNSZ vezetősége megállapítja, hogy távol állott tőle minden olyan akció, amely a Mizrachi szervezet presztizsát csökkentené.

A Mizrachi szervezet vezetősége hasonlóképpen kijelenti, hogy akciójában tisztán elvi szempontok vezetik és semmiféle személyes és még kevésbé a szövetség ellen irányuló célzat nem irányította.

3. A delegátusok örömmel állapítják meg, hogy a fentiek tisztázása után nincs elvi akadály annak, hogy a közös cionista ügy szolgálatában teljes odaadással együttműködjenek és azon reményülnek és óhajuknak adnak kifejezést, hogy a rövidesen folytatandó tárgyalások során megtalálják a bázist ahhoz, hogy a Mizrachi szervezet, melynek vezetői a ZsNSZ életrehívásában döntő szerepet vittek, a ZsNSZ keretében folytathassák a cionista célkitűzések megvalósítása érdekében kifejtendő munkáját.

Baile Felix, 1936 július 26.

Vermes Ernő s. k. Dr. Fischer József s. k.  
Reiter Károly s. k. Mittelman Jakob s. k.  
Dr. Bárdos Imre s. k. Keszébaum M. s. k.

## Zsidóság és zsidókérdés

Írta: dr. Meyer Ebner

Heina mondja valahol az írásai között: „Ha a zsidók jók, akkor jobbakként, mint a keresztények. Ha a zsidók rosszak, akkor rosszabbak, mint a keresztények.“ A magunk tapasztalataiból most hozzátehetjük: „Ha zsidók ostobák, akkor ostobábbak, mint a keresztények.“

Sehol a világon egy népnek valamilyen töredéke nem kapcsolódik le olyan erkölcs-telen módon, mint például a Naumann-zsidók Németországban és a Naumann-zsidók Romániában. Ezek rátekintenek magukat a többségi nemzetre azzal, hogy az „idegen“ zsidókat odahajítják az antiszemiták farkasok elé, hogy megmenekessék saját származásukat. Az „öslakó zsidóknak ez a német náciapok részéről joggal „becstelenségszűszásnak“ jelzett akciója azonban pregnáns bizonyítéka a határtalan butaságnak, amikre zsidók képesek. A becstelenségszűszás és a náciapok szemérmetlen föláldozása teljes mértékben hiábavaló. Az antiszemitizmus nem tesz földrajzi és topografiai különbségeket, harcol a zsidó faj, vagy a zsidó nemzet ellen, nem különböztet meg nemzeti zsidót és asszimilánst és ha ezt mégis megteszi, akkor a döntés ama zsidók javára történik, akik nem tagadják le a zsidó népséghez, a zsidó fajhoz, vagy nemzethez való hozzátartozásukat. Akik nem rejtezködnek a zsidó hitvallású német, vagy román megjelölés mögé. Joggal kérdező, a született román Bucuresztben megjelenő „Zorile“ című lapjának, — vajjon hogy fogják az antiszemiták megkülönböztetni az „öslakó“ zsidót az „idegenektől“, amikor megverik őket.

Ez az ő-s-uj és szegényteljes asszimilációs zsidóság itt Romániában felidézi a herzi mondást. A cionizmus kell, hogy ama zsidók számára jelentsen megoldást, akik nem tudnak, vagy nem akarnak asszimilálódni. Olyan asszimilánsokra Herzi nem is gondolt, akiket egyszerűen visszavásároltak. Tapasztalataim szerint azonban a cionista megoldás kísérletét azokra a zsidókra korlátozom, akik nem akarnak asszimilálódni. Vagyis, akik nem tagadják a zsidósághoz való hozzátartozandóságukat és nem akarnak egyebek lenni és látszani, mint zsidók. Nem kell „örödniük azokkal, akik „bujkálnak.“ Menjenek csak tönkre szegényszemre és nyomorban; pusztulásuk nem kell, hogy érintsen bennünket. Lemondtak róunk; viseljék tehát ők maguk az ő különös zsidó sorsuknak következményeit. Mi a magunk és Izrael között fennálló köteléket, hagyjuk tehát eltépve és ne törődjünk tovább vele. Korunk nyomorában megértjük, hogy jámbor apánk miért értéktelték a zsidóság fájáról való lehullást fizikai halállal, ami fölött hét napig gyászolt. De az olyan akciók, mint amilyenek az Öromán Királyság Öslakó Zsidók Egyesületéi, sokkal szegénytelésebbek, mint azok, amiket hivatalos kitéréssel manifesztálnak.

Ma többen beszélnek, mint valaha a zsidókérdés megoldásának szükségéről. A szó nem eléggé világos elöttem. Minden korban úgy volt, hogy a zsidók az ő problémáikat egyénileg kísérelték megoldani és sokan közülük, a saját zsidó kérdésüket igen valóban meg is oldották.

A „zsidókérdés“ különböző módon lehet megoldani. Meg lehet oldani fizikai kiirtással, véres, vagy vértelen úton, öléssel, vagy kiéheztetéssel. Meg lehet oldani házassággal, vagy kényszerkiterítéssel. Meg lehet oldani rendszeres zsidótlamítással, ahogy azt Szovjetországnak csinálja az iszintelenek propagandája. Meg lehet a zsidókérdést, bár tökéletlenül, úgy is oldani, hogy természetesen széjjel-szórják a népet az egész világon. Ezzel ugyan az antiszemitizmus kiterjesztésének még nagyobb veszedelem állhat be, mert — mint ahogy azt Herzi mondotta — a zsidók exportálásával exportálódik az antiszemitizmus is. Mindenesetre kisebb zsidó csoportoknak messze széjjelszórásában a gazdasági zsidó nyomor enyhülne.

A megoldásnak e formái azonban vagy brutálisnak, vagy filantropikusok. Bennünket csak, mint minden más emberi rokon-érzés érdekelt ez. A mi számunkra az ügyvezetett zsidókérdés egyértelmű a mélyebb

és átfogóbb zsidóság kérdésével. Mi is azt akarjuk, hogy legyen már vége a zsidó egyének lelki és fizikai szenvedésének, de az ami elötünk, mint zsidókérdés valószínű megoldás lebeg, több, mint az egyén fenmaradása. Mi a faj fenmaradására törekszünk. Számunkra akárcsak egy millió egyede a zsidó nemzetnek, amely

hűséggel viseltetik népies, vallásának és kulturájának eszméisége iránt, sokkal értékebb, mint az egész világon széjjel-szórt olyan zsidók tömege, amelynek zsidósága — mint például a szovjetországé, vagy a Naumann-zsidó Németországban és Romániában — teljesen feloszloban van.

## Argetoianu azt mondja, hogy „nem antiszemita, —

de sajnos a kommunisták között sok a zsidó...“

Craiova, július 28. Craiován tegnap Argetoianu, az agrárpárt elnöke tartott gyűlést. Több ezer főnyi közönség előtt fejtegette programját. Kifejtette, hogy már egyizben megállította a kommunista hullámot és kész újból harcba kelni az áramlat ellen.

Beszéde további folyamán Argetoianu behatóan foglalkozott a kommunizmus veszélyével. Kijelentette, hogy nem antisze-

mita, de sajnos a kommunisták soraiban feltűnően sok a zsidó.

Ezek ellen kiméletlenül fog küzdeni, de ugyanilyen kiméletlenséggel vonul harcba a kommunisták ellen akkor is, ha azok történetesen románok. Ellensége mindenki nek ebben az országban, aki nem a román nemzetért s a román állam javáért harcol és dolgozik.

## Mi történik voltaképpen Spanyolországban?

A véres spanyol polgárháboru okai és kilátásai

Az első és a legnagyobb probléma, amelyre a spanyol köztársaság szembe találta magát, a földműveskérdés volt. A földek legnagyobb része latifundium. Bajadóz tartományban például 31 ezer hektár. Cordobában 33 ezer, Cadizban majdnem 34 ezer, Szaragosszában 51 ezernél több, Salamancában 38 ezer Caceres-ben 92 ezer hektár a grandoké. A nagybirtokoknak tetemes része s általában ötvenmillió hektárból harmincegy millió hektár nincs megművelve, bár ennek nagyrésze jól megművelhető föld. De azokon a területeken is, amelyeket a zsellérek művelnek, nem gazdálkodhatnak belterjesen és szükségleteik szerint, hanem amint a földesur megszabja, akit, sohasem látnak, aki csak a gazdatisztek utján érintkezik velük. A gazdatisztek — főleg öszvértáron, sombreróval fejükön bebelovagolják a végtelen földeket és sokkal szigorubbak az utasítások végrehajtásának ellenőrzésében, mint a földesur. Tilos ezeknek a jobbágyoknak, — mert valóban nem lehet másnak nevezni őket — fözeléket vagy gyümölcsöt termelni, vagy bármi más a megparancsolt gabonán kívül s burgonyát, babot, borsot vagy almát csak úgy ehetnek, ha a földesur engedélyez. A paraszok kilencven százaléka ilyen földtelen zsellér, a nap-szám 2-3 pezeta volt, alig elég kenyérré; Zamora emelte fel az átlagnapszámot 3,5 pezetára. A munkájuk meg az említett időjárás viszonyokban felette nehéz. A megművelendő földek legnagyobb része tíz-tizenöt, néha husz-huszonöt, sőt harminc kilométerre fekszik a legközelebbi tanyától, amellel az utak rosszak, úgyhogy mire a szántóvető belefoghat a munkába, már ki van merülve ő is, el van csigázva a lovacsákja is. A falvak vagy tanyák ugyanis, amelyek ezek között az óriási földek között fekszenek a multban a s mindenkor világi vagy egyházi földesurak, illetve jószágigazgatóik kényelmi szempontjái, vagy éppen a postahivatal szerint, vagy a rablók ellen való védekezés legjobb lehetősége szerint alakultak, de nem a lakosok érdekei szerint, hogy például a falu folyóvíz mellett legyen vagy ama földekhez közel, amelyeket a lakosok művelnek. Gép a legtöbb helyen nem segíti a spanyol paraszot munkáját. Ezért aztán nagy volt a nyomor és a tudatlanság.

### A földreform sorsa

Hogy a földreform szükséges, azzal a köztársaság kikiáltása óta minden párt tisztában volt, csak abban nem tudtak megegyezni, hogy milyen ütemben és milyen terjedelemben történjen a megvalósítása. Az 1932 szeptemberében elfogadott földtörvény — mint az új köztársaság legtöbb törvényjavaslata — az 1873-i, első köztársaság reformjait vette alapul. Célja a nagybirtokok felszűntetése és a telepités az eddig meg nem művelt, vagy célszerűtlenül megművelt földekre — hiszen Spanyolország bevitelre szorult olyan mezőgazdasági cikkkekben, melyeket bőven — vagy az eddiginél bővebben — termelhetne. A törvény „a kellőképpen meg nem művelt földek“, valamint olyan földek kisajátítását rendeli el, amelyek nem a tulajdonos, hanem a bérlők kezében vannak, a hitbizományokat kártalanítás nélkül, a többieket állami kötvényekkel kártalanítva. A kisajátítási összeg

a hitbizományokért kisebb, mint a másik két kategóriában s nagyságát a földadó szabja meg. A reform megvalósítását egyelőre a baloldali pártoknak az 1933-i választáson történt bukása keresztelte. Következett az 1934. évi októberi felkelés, melynek elfojtása s a vérengzés, amivel ez járt, a néptömegeket a baloldali pártok — s azoknak bebörtönzött vezérei mellé állította. Főképpen ennek köszönhető a népfront nagy választási győzelmét 1936 február közepén, de akkor 1933 végén s 1934-ben a Lerroux vezetése alatt álló kormány egyre jobban a katolikus népfőpárt, a monarchisták, a grandok, a nagybirtokosok és a nagyiparosok befolyása alá került. A kortez új agrárreformot hozott javaslatba, amely ellen a földművesek egyesülete tiltakozott. A telepítési törvényt pedig az alkotmánybíróság 1934 júniusában hatályon kívül helyezte s elrendelte, hogy a betelepített parasztek hagyják el a földeket. A baloldal azonban — ezévi választás győzelmé után — az eredeti földreformtörvényt vette elő s amikor a katalóniai Generalidad az alkotmánybíróság döntését megsemmisítette, a parasztek több helyen meg sem várta a törvényes intézkedéseket, erőszakkal foglalták el s ostromolták fel a nagybirtokosokat. A földbirtokosok mindebben a földek elkommunizálását látták s teljes erejükkel támogatták a Bloque Contrarevolucionario-t, amelyet a februári választások óta a baloldali pártokból kialakult, másfélszes szakadék választott el a Fronte Popular-tól, a kommunistáktól, szocialistáktól, köztársasági baloldaltól, köztársasági unióból, szakszervezeti pártból és a katalán balpártból álló koalíciótól. Ez az ellentét, amely most a politikai mezőkről a véres harcokra csoportot áll, részben a kormány födbirtokpolitikájából táplálkozott.

### Az állam és az egyház elválasztása

A másik nagy probléma az egyház és az állam elválasztása volt ebben a klasszikusan katolikus államban, ahol az egyháznak olyan nagy a szellemi és anyagi hatalma és befolyása, mint sehol máshol. Az új kormányzat „nyilvános testületeknek“ jelentette ki az egyház szervezeteit, megszüntette az egyház minden állami, tartományi, kerületi vagy községi támogatását (kétéves határidőre) a jezsuita-rendet eltörölte, vagyonát lefoglalta s iskolák vagy jótékony alapítványok céljára fordította, a többi rendet pedig külön törvény alá rendelte, melynek értelmében nem lehet vagyonuk, azonkívül, ami a rendek élet-szükségeit s kötelességeik elvégzésére szükséges, nem taníthatnak s nem üzhetnek ipart és kereskedelmet.

Emiatt a törvény miatt kedvetlenül el először Zamora, a hitbuzgó katolikus, aki a köztársasági mozgalom vezére s a köztársaság első miniszterelnöke volt s Maura belügyminiszterrel együtt leköszönt. A kérdés egyttal azzal a nehéz pénzügyi kérdéssel is kapcsolatos, hogyan gondoskodjanak harmincezer pap anyagi egzisztenciájáról, akiknek fizetését addig a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tárcája keretében látták el — a negyvenöt ezer szerzetesről és a negyvenöt ezer kolostorról, nem is beszélve, amelyek közül többnek anyagi létét közelről érintette ipari és kereskedelmi tevékenységük el-



A technika csodája! A technika csodája! Kérje mindenütt az utolsó slágert

## ENERGIE

### borotvapengét

A pengén piros szalaggal. Belső boríték aranyban, „Energie“ cégnyomattal. A külső boríték lilaszíni.

tiltása. A tanítás eltiltása pedig háromszáz-ezer tanuló érintett, akik 3850 katolikus iskolában tanultak. — A pápa enciklikát adott ki a spanyol vallási törvény ellen, felszólítva a püspököket, hogy minden egyházi eszközzel még az exkommunikációval is gondoskodjanak a vallásoktatás zavartalan menéséről. A baloldali pártok bukása s az 1934 októberi forradalom után kissé enyhült a helyzet. A kormány a diplomáciai kapcsolatot is helyreállította a Vatikánnal s törvényjavaslatot készített a tanítórendek működésének megengedéséről, sőt elhatározta azt is, hogy leg- alább részben fizeti a lelkészek illetményét, illetőleg nyugdíját. Ezt — rendkívül viharos ülés után — 1934 áprilisában a kortez törvényben is biztosította.

### A népfront győzelme újra kiélezte az egyházi kérdést

Ennek a helyzetnek azonban gyökeresen véget vetett a népfront ezévi győzelme s Zamora köztársasági elnöknek (mert a miniszterelnöki tárcáról leköszönve elfogadta a köztársasági elnökséget) megbuktatása. A népfront visszatért a forradalom tiszta laicizmusához, bár még nem volt ideje a törvényalkotáshoz.

De az inkvizíció és az eretnekégetések klasszikus hazájában mindig sokkal fanatikusabban lobogtak a szenvedélyek, semhogy erre a hitnek é s politikának eme szétválasztására számítani lehetne. Zamorának, aki hívó katolikus létere forradalmi vezér mert lenni, fel kellett örödni a két malomkö között s a hit kérdése hozzájárult a spanyol társadalom kettészakadásához. Am a temp-lomok és kolostorok, melyeket a balszélsőséges, felelőtlen elemek feldúltak, felgyújtottak és leromboltak, a hívők szétszerezték vagy talán millióit vitték vissza Gil Robles katolikus népfőpárti vezér és Sotelo monarchista vezér táborába, aki nem szűnt meg ezeket a tetteket felsorolni és ostromozni a kortezben. A baloldali akciót Don José Calvo Sotelo képviselőinek meggyilkolása tetőzte be, akik egy marxista rendőrhadnagynak jobboldali szélsőségesek által történt meggyilkolása miatt, bosszúból, ennek a rendőrhadnagynak osztaga hurcolt el a lakásról éjjel, felesége és négy gyermeke köréből. Ez a gyilkosság adta meg a közvetlen lökést az ellenforradalom kitöréséhez.

### A hadsereg fokozódó ellenszenve Azana és a baloldali kormányzás iránt

A fasiszták ellen foganatosított intézkedések során a kormány mindinkább összeültö-zésbe került a katonasággal — még hozzá a spanyol katonasággal, amely mindig politikáit s amely már amúgy is növekvő elégedetlenséggel nézte a népfront kormányzást. Azanára különösen haragudtak a tiszték. A Zamora-féle első köztársasági kormányban még ugyan a hadügyi tárcát viselte, ami nem volt könnyű dolg, mert a hadsereg vezető tábornokai monarchisták maradtak és így a köztársasági kormány ellenlábasai is. Egy francia publicista elöt, aki ebben az időben beszélgetett vele, Azana kijelentette: „A spanyol hadseregben minden öt katonára esik egy tiszt. Ezért elküldöm a tiszték felét, biztosítva számukra teljes fizetésüket, vagy nyugdíj alakjában, vagy valami közhivatalban.“ S amikor a publicista megjegyezte, hogy ez sokba fog kerülni a kincstárnak, Azana hangsúlyozta, hogy amennyit ráfizet az állam pénzben, annyit nyer politikai szempontból.

### Mit akarnak a felkelők?

A felkelők a demokrácia helyett a fasiszták akarnak és teljes felszámolást minden szidikalista, kommunista, szocialista munkásmozgalomnak, vagyis „eltávolítani a marxistákat és Moszkva ügynökeit.“ A királyt, akit fiatal korában a nép úgy szeretett és Rey simpaticonak nevezett s aki most olyan rezignáltan nyilatkozott az ellenforradalomról, nem akarják visszahívni. Ők nem, de a hozzájuk csatlakozott északi tartományok lakosságának egy része a királyt életve vonult a harcba.

# A berlini olimpiász és az Uj Kelet

Az olvasók válasza arra a kérdésre, hogy foglalkozzék-e az Uj Kelet a berlini olimpiász eredményeivel

Cluj, július 28. Minden levél, amelyet erre a kérdésre kapunk, érdekes dokumentuma az ardeali zsidóság különböző rétegei eszméleti beállítottságának. Nemcsak egyéni megnyilatkozások ezek, hanem bizonyos körök és rétegek véleményének a tükröi. Az alábbi levelek újabb szint és szempontokat visznek be a vitába, amely a „Berlini olimpiász és az Uj Kelet” cím alatt indult meg.

F. H. Cluj a következő levelet intézte szerkesztőségünkhez:

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Mindenekelőtt fogadják őszinte elismerésemet már magáért a tényért, hogy Ardeal kisebbségi lapjai közül Önök az elsők, akik az olvasó véleményére is kíváncsiak és a nagy világjárványhoz hasonlóan lezavartatják az olvasókat az egyes elvi kérdésekben. Nekünk zsidóknak sokszorosan jól esik az. Hiszen annyi hivatott és még több hivatlan vélemény és ítéletet közölnék felettünk és rólunk, hogy valóban jól esik néha, ha bennünket is megkérdezik, vajjon hogyan vélekedünk és ítélezzünk mi magunk saját magunkról. B. lapjuknak ezen első lépése biztató jele annak, hogy talán más és fontosabb kérdésekben is kikérdezik majd a zsidó tömegek véleményét, mielőtt határozóznának.

Ami viszont az olimpiászról való sporthírek közlését illeti, engedje meg nekem igen tisztelt szerkesztő uram, hogy régi jó zsidó szokás szerint én is kérdéssel feleljek. Kell-e egyáltalán közölni az Uj Kelet sporthíreit? Ne értsen félre, nem vagyok ellensége a sportnak, nem vágyok századokkal elmaradt gondolkodásu sem és én is szeretem az izmos, egészséges és kisportolt embereket, de amit ezen a címen az olvasó ellenkövetnek, az már túlmegy minden jó izlésen. A rekord-örület ma már oly méreteket öltött, hogy ez nem sportot, hanem a „törj, zuzz, rombolj“-t jelenti és ehhez az Uj Keletnek talán mégsem kellene minden nap egy egész oldalt szentelnie. Csupán kuriózumképpen említem meg most a Templom pusztulás gyászos évfordulóján, hogy annak idején a görögökhöz való asszimilálódás első lépése a Jázon főpap által divatba hozott sportolás volt, amely ellen minden vallásos és nemzetiesen gondolkozó zsidó szenvedélyes harcot hirdetett és amely ellen a Makkabeusok harca is indult. Hol van a mai „hajrá-sport“ az akkortól, amely legalább az idegen népek kulturájával is meg akarta ismertetni a zsidó népet, míg a mai u. n. sport legnagyobb részében — és azt hiszem ez nemcsak az én egyedül véleményem — tudatlanságot hirdet és bizonyos dolgokról való figyelem elterelésére szolgál. Azt hiszem, hogy ehhez az Uj Kelet nem kellene odaadja lapjának hasábjait és főleg nem oly nagy mértékben, mint ahogy ezt minden nap teszi. Még akkor sem, ha egy oly színes riportot is lehet írni egy vidéki csapat szerepléséről. Nem beszélve arról, hogy a kamcsatkai ixipszilón magasugrása egy cm-rel magasabb vagy alacsonyabb, igazán nem érdekli az Uj Kelet olvasó közönségét.

Azt sem hiszem, hogy anyag miatt kellene az Uj Kelet-nek a sok sporthír. Tudom, hogy „écesszekkel“ jól el vannak látva, de ha mégis anyaghiány volna, úgy talán mégis csak alkalmasabb volna azt a hasábot a zsidóság átrétegződésének céljaira rezerválni, amely ha nem is oly nagyon izgató, de legalább hasznos. De lehetne a zsidóság világ-helyzetéről részletes riportokat hozni, romániai zsidóinkról pontos szociográfiai jelentést, minden nap más és más községről, palesztinai földrajzot részletesen, nem beszélve arról, hogy a legnagyobb szükség volna a zsidó költők és írók műveit lefordítani és a magyarul olvasó zsidó közönség elé tárni. Hígyje el szerkesztő uram, hogy sokkal nagyobb hasznót jelentene ez a zsidóság részére, mint a rudugrás világ bajnokának a nevét meg tudni és nb. lapjuk publicitását is növelné oly körökben, akik kíváncsiak a zsidó kultúrára.

## Lepage potom könyv-vására

A szépirodalom, gazdaság, technika, filozófia, műtörténet, természettudomány, stb. értékes művei. Hihetetlen olcsó árakon. LEPAJE-nál Cluj. Menjen be LEPAJE-hoz, mert ilyen alkalom talán sohasem adódik. — Kérjen ingyen jegyzéket.

Ami pedig a kérdés lényegét illeti, hogy az olimpiászról hozzanak-e híreket vagy sem, a fentiek után kevés hozzáfűzni való van; legfeljebb csak annyi, hogy nekünk zsidóknak hazafiaknak s nem sovinszítáknak kell lenniük. Azért mert az Uj Kelet nem fogja hozni a híreket, még mindig meg lesz tartva az olimpiász és még csak tiltakozás sem lesz. Sokkal nagyobb tiltakozás volna minden egyes német filmmel a meghirdetése alkalmával odairni, hogy „német film“ és nem azt, hanem a Németorból kitesztelt művészek által játszott filmeket kell hirdetni és megnevezni. De ha már mindenképpen kell hogy sportrovat legyen, akkor lehet olimpiász híreket is közölni, de legfeljebb 2-3 sorban. A sport mint ilyen, igazán nem oka annak, hogy Berlinben Hitler uralkodik.

H. F. (Cluj)

F. B. bölcsészthallgató a következőket írja:

Olvastam a lapjuk hasábjain megjelent hozzászólásokat a berlini olimpiászsal kapcsolatban. Magam részéről, mint öntudatos zsidó és a sportot nagyon kedvelő ember, vagyok bátor véleményemmel felkeresni b. lapjukat. Engedje meg, tisztelt szerkesztő ur, hogy őszintén kijelentsem: magát a gondolatot is különösképpen tartom, hogy az Uj Keletnek probléma lehet a mai világban, vajjon közölni-e tudósítást a berlini olimpiász játékokról? Mint lapjuknak hűséges olvasója szövegem le, hogy a gondolatot is képtelenség-

## Davila Színház

Julius 30-án, csütörtökön és 31-én, pénteken este 9 órakor

### a mulattatás nagymesterei

Békffy László, a világhírű konferanszié

# Hacsek és Sajó eredeti kreálói

Herczeg Jenő és Komlós Vilmos, Lengyel Gizi és Budaházy Magda lépnek fel a színházban. — Helyárak: 15—30-ig. — Jegyelővétél a színházi pénztárnál. Másodnap új műsor.

nek tartom. Az Uj Kelet zsidó politikai lap nem érezheti feladatának a berlini sporteseményekről való tudósítást. Mondhatjuk azt, hogy az olimpiász játékokon résztvevő sportolók a világ majdnem valamennyi országának képviselői, tehát ez nem német ügy. Ez azonban csak felületes megállapítás lehet. Szerény véleményem szerint az Uj Kelet nem követheti el azt a nagy hibát, hogy hasábjain sporteseményekről tartsa napirenden a berlini olimpiász. Még inkább szól ez b. lapjuk sportrovatvezetőjének, aki bizonyára osztani fogja véleményemet, amelyet sokezer becsületes zsidó testvéremmel vallok: az ardeali zsidók egyetlen napilapjában egy betűt sem a német olimpiászról! Ha mégis akadna olyan zsidó ebben a zsidóságban oly szomorú korszakban, akiben nagyobb a sportörület, mint a becsületes zsidó érzés, akkor az vásárolja meg a sportlapokat és ne az Uj Keletől várjon arról tudósítást.

F. B. bölcsészthallgató

### „CRÈME VEGETALE VITAMINISÉE

## Dr. BERNER

a legjobb arcápoló creme. Garantáltan higany- és gyógyszermentes.

### „Savon vegetale Dr. Berner”

a legfinomabb neutrális arcápoló szappan

Használja ezen készítményeket, arca üde, bársonyos és fiatal lesz!

Crème bevezetési ára Lei 60. — Szappan bevezetési ára Lei 16.

Minden gyógyszertárban, drogueriában és illatszertárban kaphatók.

Megrendelhető a romániai vezérképviselőt: „Agentia Bellissima” Târgu-Mures utján is.

# KÖZGAZDASÁG

## 3333 millió lej a harmadik negyedévi importdiszponibilitás

Bucuresti, július 28. (Az Uj Kelet tud.) A harmadik negyedévi kontingensek alapját képező diszponibilitást a következőképp állapították meg országunkint: Anglia 176 millió lej, Ausztria 624 millió lej, Belgium 24 millió lej, Bulgária 14 millió lej, Csehszlovákia 554 millió lej, Dánia 18 millió lej, Svájc 105 millió lej, Finnország 3 millió lej, Franciaország 176 millió lej, Németország 619 millió lej, Görögország 100 millió lej, Olaszország 231 millió lej, Jugoszlávia 38 millió lej, Hollandia 5 millió lej, Lengyelország 16 millió lej, Portugália 2 millió lej, Spanyolország 15 millió lej, Svédország 48 millió lej, Törökország 56 millió lej, Magyaror-

szág 381 millió lej, Egyiptom 30 millió lej, Egyesült Államok 60 millió lej, Palesztina 30 millió lej, Szíria 14 millió lej, egyéb országok 47 millió lej.

Jellemző, hogy ebben a névsorban Németország ismét vezető helyet foglal el, ami annak a tanújele, hogy azok a hírek, melyek szerint a román kormányának elhatározott szándéka volt a németországi importot mintegy félmilliárd lejre csökkenteni, ezuttal sem bizonyult valóknak.

A külkereskedelmi bizottság szerint még legalább egymilliárd lej diszponibilitás szükséges ahhoz, hogy a harmadik negyedévben a jogos importkérések kielégíthetők legyenek.

### Árlejtések

Gör. kel. parochia, Orastie: Julius 30-án templomépítési munkálat kiadása 3.566.690 lej előirányzat mellett. Óvadék 5 százalék. Információk a parochia hivatalában.

Timisoreai felsőkereskedelmi iskola: Augusztus 3-án svéd tornaszerek beszerzése. Óvadék 5 százalék. Információk a kereskedelmi iskolánál.

Hadiügymisztérium tengerészeti igazgatósága, Bucuresti: Augusztus 8-án 3904 méter tengeri kék bluzposztó és 5430 méter tengeri kék nadrágposztó beszerzése. Óvadék 5 százalék. Információk a tengerészeti igazgatóságnál.

Határhadtestparancsnokság, Bucuresti: Julius 30-án 8600 pár svájci bakancs, 700 pár hócipő örök számára, 8000 káki posztó sapka, 6000 pamut káki blúz, 300 tengerész blúz, 600 pamut trikó, 1200 méter tengerészvász, 8000 kg. croupon-talp, 20.000 pár féltalp, 1000 kg. furda, 250 kg. susztercérna beszerzése. Óvadék 5 százalék. Információk a hadtestparancsnokságnál Bucuresti, Str. Granicerilor 10.

Lugoji erdőigazgatóság: Augusztus 8-án 1400 szál, 2292 szál és 171 szál hársfa eladása. Kikiáltási ár 456.337 lej. 818.958 lej és 71.667 lej. Óvadék 23.000 lej, 41 ezer lej és 4000 lej. Információk a lugoji erdőigazgatóságnál.

A bucaresti tőzsde az elmúlt héten hullámzó volt, a hét vége felé lanyhulásra hajlott, a forgalom kisebb keretek között mozgott. A fixkamatozású papírok piacán egyedül az augusztus elsejei szelvényesedésségű renték árfolyama javult, a többi változatlan. A Stabilizarea 44½, a Desvoltarea 31, a Renta Imporietariei 41.25, az 1933. évi renta 42.25, az Inzestrarea-kötvény nagy címletei 59, a kis címletek 54, az adóbon 30½, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea-kötvény 26.75. A bankrészesvények tartottak. A Banca Nationala-részvény 50 lejjel 4350 lejre javult, a többi változatlan, Romaneasca 270 lej, Comro 130 lej, Credit Roman 230 lej, Credit Industrial 545 lej. A biztosítási papírok üzletelének, változatlan árfolyamokkal, Dacia-Romania 4300 lej, Generala 1150 lej, Agricola-Fonciera 230 lej, Nationala 200 lej. A petróleumrészesvények lanyhák. Astra-Romana 30 lejjel 740 lejre, Credit Minier 3 lejjel 220 lejre, Redeventa 7 lejjel 138 lejre lanyhult, a Steaua-Romana változatlanul 340 lej, a Concordia 345 lej. Az ipari papírok hullámzóak. Változatlan a Resita 420 lejes, a Letea 655 lejes árfolyama, a S. T. B. 20 lejjel 1280 lejre, a Mica 20 lejjel 1240 lejre lanyhult.

A CONSUM UJ SZÁMA a hét legaktívabb gazdasági és gazdaságpolitikai eseményeiről a következő főbb cikkekből számol be: Megszüntethető-e a külkereskedelmi és devizaforgalmi korlátozások, A Román Földgáz Rt. nem tesz elfogadható ajánlatot Cluj városának a földgáz bevezetésére, csupán a szerződésesség következményei alól akar szabadulni a tárgyalások folytatásával, Hárommilliárd 300 millió diszponibilitást állapított meg a Jegybank a harmadik negyedévi importzülkséglet fedezésére, Romániában befagyott német követelések mobilizálásával a németországi Ludwig Kragos cég az ország egyik legnagyobb erdőkomplexumára akarja rátenni kezét, Ugy a cseh-szlovák új állami kölcsönt, mint a régi befagyott követeléseket áruval fizeti vissza Románia, Egymilliárd 320 millió lejt fordít a kormány a szövetkezetek konverziós veszteségeinek fedezésére és a szövetkezeti hitelélet helyreállítására, A német kormány a Romániában tervezett nagyszabású előállat-, gabona- és favasárlással erős devizát és ipari nyersanyagot akar biztosítani magának, A buza világgiazi árának emelkedése miatt a kormány már leszállította a buza export-prémiumot, Blank Aristid huszmillió francia frankos tranzakciót nyújtott le bucaresti városi kötvényekben. Részletesen ismerteti a Consum új száma az ardeali és banat árutőzsdeken érvényes szokványokat. Fizetésképtelenségek, Uj cégek és cégváltások, Közszállítások és árlejtések első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatványsszámot a kiadóhivataltól, Cluj, Str. Iuliu Maniu 3.

— Halálra éhezette a kosztogyereket, mert nem kapta meg a kosztipénzt. Cernautiból jelentik: A rendőrség panaszt emelt egy Iulia Stephnitzi nevű asszony egy Dosotzuc nevű asszony ellen, akihez Kosztba adott gyermekét. Mivel Stephnitzkine elmulasztotta a 300 lej kosztipénz kifizetését, az anya szeriát Dosotzucné halálra éhezette a gyermekét. A rendőrség elrendelte a boncolást.



Crystallin és Tropic a legmodernebb. Az egész világ bizalmát bírja, mert minőségileg pótolhatatlan. Ne fogadjon el „OLLA“ helyett silány utánzatokat.

# világháboru fenyeget" —

mondotta Mihalache Campulung-Muscelben. A nemzeti parasztpárt magának követeli a hatalmat. Madgearu visszaérkezett az országba

Bucuresti, julius 28. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap tartotta meg a nemzeti parasztpárt Campulung-Muscelben nagy érdeklődéssel várt Pantelimon-ünnepségét, amelyen Mihalachen kívül Raducanu, Armand Calinescu, Costache Lupu és más pártvezetőségi politikusok vettek részt. Az ország politikai közvéleménye különösen Mihalache beszédét várta nagy érdeklődéssel, miután nemzeti parasztpárti körökben hangsúlyozták, hogy ez alkalommal fogja álláspontját leszögezni a napirenden lévő politikai kérdésekben a nemzeti parasztpárt elnöke. Mihalache vasárnap beszéde nem igazolta teljes mértékben ezeket a várakozásokat. Beszédéből nem bontakozott ki olyan kategorikus álláspont, amely minden kétséget eloszlat.

A campulungi ülésen az első beszédet Calinescu tartotta. Sok szó esik ma — mondotta — a kommunista veszedelemtől. Ha ez a veszély komollyá válna valaha, úgy a legerősebb gátja ennek a nemzeti parasztpárt lesz. Elérkezett Mihalache ideje és szentül meg vagyok győződve róla, hogy az uralkodónak nem lesz hűségesebb szolgálója, mint Mihalache. Várom a pillanatot, amikor az uralkodó a nemzet őhajával egyetértve kormányra hívja Mihalachet.

Mihalache beszéde

Raducanu beszélt ezután, majd Mihalache emelkedett szólásra.

— Arról fogok beszélni ma — mondotta a nemzeti parasztpárt elnöke, — amit barátaim és azok várnak tőlem, akik nem jöttek el ide és amit olyan körök is várnak, amelyek nem mondhatók barátainknak. Kijelentem: nem fogadok el és nem is fogok elfogadni senki mástól leckeztést nemzeti és hazafias kérdésekben, csak azoktól, akiknek körében születtem. Itt, Muscelben él az igazi nacionalizmus. A román föld igazi nedűje ez, mely felfogásunkat egyesíti a román földdel. Itt a nacionalizmus tanírtamust jelent. Ebben a megyében nincsenek kisebbségek és a város háromnegyed részében parasztokból áll.

— A politikai helyzet a következő: Európai háboru küszöbén állunk. Ebben a háboruban a harcoló felek Németország és Oroszország lesznek. Az ország belsejében bűnbakot keresnek: a nemzeti parasztpártot akarják bűnbaká tenni. Jól tudják, hogy mi vagyunk az uralkodó osztály, mégis kommunistáknak neveznek bennünket.

— A világháboru fenyeget. Mit remélhetünk? Ha Franciaország és Olaszország összefognak, helyt tudnak majd állani a háboru veszedelmével szemben. Az országban azonban az újjáéledés forrása és ereje a parasztság. A parasztság mellett a szabadfogalkozásuaknak azon rétege, amely megőrizte értelmi egyensúlyát és az uralkodó bölcsessége áll.

Német-orosz háboru fenyeget

— Egy nagy ország, amely barátunk, figyelmeztet arra, hogy egy lépés választ el a német-orosz háborútól. Kijelentem, hogy aláírom ezt a figyelmeztetést minden tekintetben. Bárki garantálja Románia és szövetségesei határainak épségét, jogszerűségi szövetségeseink. A mi országunk érdeke azonban az is, hogy jóviszonyban éljünk egy 170 millió lakosú állammal, ám ez a jóviszony attól függ, hogy az illető állam ne avatkozzék be belső ügyeinkbe. Ezen a téren csorbíthatatlan felségjogaink vannak és nem tűrjük el más állam propagandáját saját határainkon belül.

Nem hagyhatjuk el az antirevizionista frontot és nem léphetünk azon államok sorába, amelyeknek célja a szerződések megszüntetése és ily módon a fennálló határok megbontása.

— Sürgős és fontos feladat a dunai államok közötti gazdasági megegyezés, ez azonban csak Olaszország és Németország egyetértésével valósítható meg.

A néppfront ellen

— Ellenfele voltam és vagyok ma is a néppfrontnak. Nem akarok közös fészket

## Meggyilkoltak és kiraboltak egy magyar munkást Constantában

A holttestet a sínekre tették, hogy az öngyilkosság látszatát keltsék

Constanta, julius 28. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután Eforia mellett egy munkásruhába öltözött holttestre akadtak. A nyomozás megindult a holttest személyazonosságának kiderítésére és egyben a halál okának tisztázására. Első pillanatban a hatóságok öngyilkosságot gyanítottak, de később kitudódott, hogy a halott egy Tóth nevű munkással azonos, aki 30 ezer lejt akart feladni Buzauban. A halott ruháinak megmotozása-

veretni Romániában a kommunizmussal e front céjére alatt. Az öntudatos parasztság frontját szerveztük meg a románság frontjával. A falusi nép ellene szegül a birtokok kommunizálásának és a diktatúrának, bárhol is jöjjön az.

— Hogyan meri a kormány az uralkodó bizalmát kérni? Kinek a felelősségére? Ez a mai óra történelmi kérdése. A pártot, amelynek élén állok, kötelességének teljesítésére szólítom fel. Alljon készen az áldozatra Uj Románia, a lövészárkok Romániája, a parasztok Romániája szolgálatában, amely munka, rend és civilizáció országa lesz.

A pártgyűlés után bankett volt, majd este elutaztak Muscelből a nemzeti parasztpárt vezetői.

Bucuresti, julius 28. A Curentul jelentése szerint Madgearu volt pénzügyminiszter külföldi utjáról visszaérkezett az országba. A nemzeti parasztpárti politikus kiszállott Sinaiában, ahol több barátjával tanácskozott. Mivel már nem érhetett el a campulungi gyűlésre, telefonon hívta fel Mihalachet. Madgearu a napokban a fővárosba érkezik. Lehetségesnek tartják, hogy a jövő hét folyamán összeül a nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa, hogy által foglaljon néhány aktuális kérdésben.

kor nem találtak nála pénzt és így nyilvánvaló, hogy rablógyilkosságnak esett áldozatul a szerencsétlen ember. Egyelőre nem lehet tudni, hogy ki követte el a rablógyilkosságot, de valószínűnek tűnik az a feltevés, hogy a támadók előbb meggyilkolták a munkást, majd, hogy az öngyilkosság látszatát keltsék, a hullát a sínekre fektették. A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak az elvetemült gyilkosok kézrekerítésére.

## Szigoru intézkedéseket léptetett életbe a közoktatásügyi minisztérium a politizáló középiskolai diákok ellen

Az ország összes középiskoláiból kizárják azokat a diákokat, akik politikai szervezetekben tagságot vállalnak

Bucuresti, julius 28. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy a közoktatásügyi minisztériumban Angheliescu miniszter elnökletével sorozatos értekezéseket tartottak az egyetemek rektorai és az egyetemi fakultások dékánjai, hogy az országban történt legutóbbi eseményekkel kapcsolatban, melyek már odáig fejlődtek, hogy egyetemi hallgatók gyilkosságra vetemedtek, intézkedéseket fogantassanak, amelyek megakadályozzák a diákságot, hogy a jövőben zavargásokban vagy más politikai természetű terrorcselekményekben részt vehessenek. A minisztérium annakidején határozatot hozott a zavargásokban résztvevő diákok ellen, ma pedig újabb rendelet jelent meg Angheliescu miniszter aláírásával, amely súlyos szankciókat hehez kilátásba a politizáló középiskolai diákság ellen.

A rendelet szövege a következő:

„A közoktatásügyi minisztérium, foglalkozva a legutóbb történt sajnálatos eseményekkel, megállapította, hogy más országok belső zavargásainak kihatása alatt különösen az egyetemi ifjúság és a középiskolai diákság körében olyan tünetek észlelhetők, amik semmiesetre sem lehetnek a tanuló ifjúság előnyére. Az utolsó időkben az egyetemi hallgatók, a nyilvános és magánközépiskolákat látogató diákok között, számos olyan fiatalembert találtak, akik tagjai lettek politikai jellegű szervezeteknek, vagy csoportoknak és résztvettek nyilvános, vagy titkos manifesztációkban, az iskolai fegyelmet és tanulmányikat véve ezáltal semmibe.

Egy törvényes jog és alkotmány alapján felépült országban nem ismerhető el a tanuló ifjúságnak az a joga, hogy az

Aki meg akarja ismerni a cionista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

## UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Rachel

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kultúregyletek husznál több példány megrendelése esetén jelentékeny árkedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintéző az Uj Kelet könyvosztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 10.



Mily csodálatos ital!

Egy pillanat alatt elkészíthető... A Lithinés du Dr. Gustin-nal egy zleles ásványvízel nyar, amely borral keverve kitűnő ízű az italnak. A Lithinés du Dr. Gustin kitűnő hatása éreztetése érdekében a Lithinés du Dr. Gustin rendkívül gazdaságos. Kérje mindenütt a valódi Dr. Gustin-t!



A Lithinés du Dr. Gustin Franciáországban három évtizede van forgalomban s ma már nélkülözhetetlen egy otthon, mint kirándulásokon. Utánzókat utasítson vissza!

Vezérsépv. A. G. F. R. Bucuresti, Str. Vasile Lascăr, 33

Lithinés du Dr. Gustin

ország politikai életébe beavatkozzék. Tanulmányaink idejére az egyetemi ifjúságra és a középiskolásokra is az a nehéz feladat vár, hogy felkészüljön az életre, úgy saját személyét, mint a közt illetőleg és az országának hasznos polgárává váljék. Az ifjúság mindennemű eltérése a normális uttól, a komoly munkától és tanulástól, az ország népének jelenjére, de legfőképpen jövőjére nézve katasztrofális következményekkel járhat. Ezért a közoktatásügyi minisztérium elhatározta, hogy a nyilvános vagy magánközépiskolásoknak a legszigorubban tiltja, hogy bármilyen politikai jellegű csoportban, vagy szervezetben tagságot vállaljanak,

függetlenül attól, hogy milyen iskolának, melyik osztályába járnak. Legszigorubban tilos továbbá a középiskolásoknak bármilyen politikai manifesztációban való részvétele.

Mindazokat, aki ellenszegülnek ennek a rendeletnek, az összes romániai nyilvános és magániskolákból kizárják, anélkül, hogy joguk lenne magánuton gimnáziumi, vagy más középiskolai vizsgáikat letenni.

A diákok ellenőrzése az iskolaigazgatók feladatkörébe tartozik és az igazgatók kötelesek jelentést tenni a minisztériumnak, ahányszor hasonló jellegű tüneteket észre vennének.

A közoktatásügyi minisztérium elhatározta azt is, hogy a rendelet be nem tartása esetén az iskolaigazgatókat is felelősségre vonja és bűnösségük esetén az iskolaigazgatókat azonnal eltávolítja.

## TURISZTIKA

A Haggibbor turisztikai szakosztálya augusztus 1-én és 2-án a következő kirándulásokat rendezi:

Szombat este 9 órai indulással autobusszal a turdai hasadékhöz, ahol részvételt az E. K. E. menedékházban rendezendő turista estén. Másnap délelőtt fürdés a Heszdtában, délután a bányafürdőben.

2. Vasárnap reggel fél 7 órai indulással kamionon és autobuszos fiúrdó és táborlátogatási kirándulás Hidegszamosra, az Olasztelepre, hol látogatás a Bariszia Habonim táborban és este a táborüznél. Azok a résztvevők, kik korábban akarnak hazajönni, azok részére hamarabb indítanak kamiont.

3. Vasárnap reggel fél 8 órai indulással környékbéli gyalogkirándulás, kedvező idő esetén fürdésel egybekötve. Jelentkezni lehet minden nap este fél 7—8-ig legkésőbb péntek estig az egyesület Regina Maria 15 alatti helyiségében. Vendégeket minden turán szívesen lát a vezetőség.

— Újabb kirándulás a Hanoar Hacioni pesterai táborába. Vasárnap, augusztus 2-án újabb kirándulás indul nagyszerű autókamionnal a pesterai Hanoar Hacioni mosávara. Mindazok, akik ezen kiránduláson részt akarnak venni, jelentsék be legkésőbb péntek délig Wolf Cvinél, Regina Maria 28.

# SPORT

## A vasárnap Predealon összeülő Consiliul Federal dönt a labdarugó reformok ügyében.

A B) liga két csoportjának új beosztása

**Cluj, július 28.** (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban hírt adtunk arról, hogy a Predealon tanácskozásra összeült B) ligás egyesületek a selejtező mérkőzések megszüntetését, valamint a jelenlegi B) liga rendszer helyett két tizes csoport életrehívását határozták el, azzal természetesen, hogy az ezen csoportokból kimaradó egyesületek továbbra is megmaradnak a mai rendszerben C) liga elnevezés alatt.

A B) ligás egyesületek állásfoglalása végső elhatározásra készíti a hivatalos szerveket. Már az értekezleten a labdarugószövetség elnöke, Tilea Viorel dr megbízásából megjelent Stelea dr kijelentette, hogy amennyiben a B) liga egyesületei a napirenden levő reformok ügyében egységes álláspontot tudnak elfoglalni, a szövetség egybehívja a Consiliul Federalt, hogy a tervezeteket valóságossá öntse. Minthogy pedig az értekezlet konkrét határozatokat hozott, Stelea dr bejelentette, hogy a Consiliul Federal augusztus 2-án, vasárnap Predealon értekezletre ül össze és az ügyben dönteni fog.

Más kérdés azután, hogy a B) ligás egyesületek értekezlete által javasolt két tizes csoport megfelel-e a célnak? A javaslat ugyan úgy szól, hogy a csoportokat a földrajzi távolság figyelembe vétele mellett kell összeállítani, mégis minden mellett szól, hogy egy sport, mint az anyagiak terén előtérbenyomuló érdekesség szempontjából helyesebb volna, ha csak egy csoportot alakítanak a B) divízióban. Esetleg meg lehetne valósítani, hogy amennyiben a C) ligában például öt csoportot létesítenek, ezen csoportok bajnokai jussanak be a B) ligába, a B) liga utolsó öt helyezettje helyett. Ezt kiegészítőleg pedig a továbbjutás legelőszöri megvalósítása az lenne, ha a B) liga első két helyezettje az A) ligába kerülhetne, míg az A) liga két utolsója a B) ligában játszana. Ez volna a legjobb megoldás arra, hogy a Nemzeti Bajnokság küzdelme reális nyugvópontra jusson. A Consiliul Federal augusztus 2-i ülésén egyébként a B) divíziós egyesületek javaslatait és érdekeit az értekezlet határozata értelmében ing. Jonescu, ing. Niculescu, Tudose ezredes és Weisz, a baia marei Phönix megbízottjából álló bizottság fogja képviselni.

Amennyiben azonban a Consiliul Federal a javaslat alapján döntene, a B) divízióba, illetve a két csoportba a következő egyesületek kerülhetnek be:

1. csoport: Phönix Baia Mare, Olimpia Saturnare, Staruina Saturnare, ILSA Timisoara, Vulturii Lugoj, Rovine Grivița Craiova, Jiul Petroseni, Soinii Sibiu, Mihai Viteazul Alba-Iulia és CFR Simeria.
2. csoport: Victoria Constanța, Jahn Cernauti, DVA Galați, Franco Romana Braila, DUG Galați, Makkabi Bucuresti, Sportul Studentesc Bucuresti, IAR Brasov, IACFR Brasov és Tricolor CFPV Ploesti.

### A CLUJI ATLETIKAI CLUB NYERTE AZ ORADEAI DREHER TENISZKUPAT

Tudósítónk jelenti: Igen népes mezőnyrel tegnap fejezték be Oradean a Dreher-Haggenmacher teniszkupa versenyt. A kupát 1930-ban alapították, amelyet eddig a Sport Egyet háromszor, a CAC kétszer, az aradi Gloria egyszer és az idén a Cluj Atlétikai Club nyert meg. A verseny egyes mérkőzéseinek eredményei a következők: CAO—Makkabi 4:2 w. o. Steiner—Grünwald 10:8, 6:4, Petrovits—Goldstein 6:0, 6:0, Bereczki—Arató 8:6, 5:7, 3:0, Keleti—Papos 6:1, 6:0, Grünwald—Spitzer 6:2, 3:6, 12:10, Arató, Papos—Bereczki, Keleti 6:3, 6:4, Gloria—NSE II 4:0, NSE—Törekvés 3:0 w. o. CAC—NSE 4:0 w. o. Középdöntők: CAC—CAO 4:1, Gloria—NSE 4:0 w. o. Döntő: CAC—Gloria 4:1. Kuhn—dr Crasnic 9:7, 6:4, Benedek—Taran 6:3, 6:4, Somogyi Klári—Crasnic 6:4, 4:6, 6:4, Benedek, Kuhn—Crasnic, Taran 6:1, 6:2, Benedek, Plattyh Éva—Crasnic, Somogyi Klári 6:3, 8:6.

A Makkabi versenyzői ismét kiténtek a tárgumeresi uszóversenyen. Tudósítónk jelenti: A CS Targumures uszóversenyen, amelynek jelentősebb eredményeit tegnap számunkban közöltük, a többek között résztvevő a Makkabi gárdája is. A zsidó sportegyesület versenyzői az egyes számokban figyelemreméltó eredményeket értek el. Így a többek között az 50 m leánygyermek uszásban Citron Éva 0.54 mp idővel harmadik, a 100 m hölgyuszásban Grünfeld 1:40.1 idővel második, a 3x100 m vegyes női stafétában a Mak-

kabi csapata (Kohn Baba, Bodián Bözsi, Grünfeld Lili) 5:47 idővel második, az 50 m hölgyuszásban Grünfeld 0:43.9 idővel második, a 100 m leánygyermek uszásban Kohn 2:05 idővel harmadik, az 50 m leánygyermek uszásban Braun Boriska 0:53.9 idővel az első, az 50 m gyermekszabaduszásban Hirsch Ödi 0:37.2 idővel harmadik lett.

**ZSIDÓ SPORTEGYESÜLET ALAKUL SIBIUHAN.** Tudósítónk jelenti: Pár nappal ezelőtt cionista vezetőkörök elhatározták, hogy Sibiuhan is megalakítják a Makkabit. A szervezés munkálatai megkezdődtek, azokat Goldstein Zwi irányítja. A szervező bizottság már érintkezést keresett a Makkabi tartományi vezetőségével, ahonnan az összes szükséges tudnivalók utbaindultak.

Legjobb játékosai hagyják el a Ferencvárost. Budapestről jelentik, hogy a Ferencvárosi játékosai közül Sárosi György dr, Lázár és Kemény bejelentették, hogy lejárt szerződésüket nem újítják meg a Ferencvárossal. Szó van arról is, hogy Polgár is otthagyná a Ferencvárost és a Phöbushoz szerződik.

A barcelonai népolimpiász a spanyol forradalmi események miatt elhalasztást nyert. Az időközben megérkezett versenyzők franciák és norvégok Párizsba utaztak, ahol bemutatási versenyeket rendeztek óriási részvétellel a Pershing stadionban. A bemutató során atlétika, futball, kosárlabda, stb., stb. mérkőzések voltak.

**Ausztria—Románia 11:5.** A Bécsben mintegy kétezer néző előtt lefolyt ökölvívó válogatott mérkőzésen az osztrák ökölvívók legyőzték a románokat. Eredmények (légsúlytól felfelé): Schlänger osztrák győz Panaitescu ellen, Gáspár román pontozással veri Mathe-t, Jaro osztrák—Bereciet román döntetlen, Swatosah osztrák—Dávid román döntetlen, Dröschler osztrák győz Jelesiac ellen, Banescu román—Zehetmayer döntetlen, Schweifer osztrák Lungu ellen nyer, a tartalék Bybiral osztrák simán győz Stanescu ellen.

Román-magyar asztalitenisz találkozó lesz szeptemberben Bucurestiben.

A CAO—Crisana vegyes csapat, amely a napokban 3:1 arányban verte a Bocskait, augusztus végén vagy szeptember elején revansot ad Debreceben a Bocskainak.

A Barátgy-ügy megvizsgálására tegnap Bucurestibe érkezett a FIFA és a francia futballszövetség egy-egy delegáltja. Megkezdik azokat a tárgyalásokat, amelyeknek eredményétől függ Barátgy azonnali játékos jogosságát az Olympique Lillois-ban.

## SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

### Háromórás kacagás a Békeffy és Hacsek—Sajó estélyén

Julius 30-án, csütörtökön és 31-én, pénteken lesz az előadás.

Alig jelentek meg a falragaszok, amelyek hírül adják, hogy Békeffy László és társulata, élén a népszerű Hacsek és Sajó figurák eredeti megszélesítésével, Herczeg Jenő és Komlós Vilmosmal, a Davila Színházban tartják meg előadásait — olyan tömegesen indult meg a jegyvásárlás, amely már most mindkét előadás zsúfoltságát biztosítja. Nem is lehet csodálni ezt a hatalmas érdeklődést, mert oly ritkán van alkalmunk ilyen nivós társulat előadásában gyönyörködni, hogy mindenki megragadja az alkalmat és legalább egy estére elfelejti buját-baját és Isten igazában kineveti magát. A három remek komikuson kívül Lengyel Gizi és Budaházy Magda a kis társulat tagjai. Békeffy konferanszai és a legremekebbek Hacsek—Sajó jelenetekén kívül bohózatok, szatírák és a legújabb egyfelvonásosok szerepelnek a műsoron. A jegyeket a színházi pénztár árulja.

## Személyes varázs és egészsége szorosán összefügnék ha az utobhira vigyáz, az első is megóvjá

Néhány nap óta a fáradtság és nehézség érzése vesz erőt Önön. Ugyanakkor megállapítja, hogy rosszul alusszik, fájdalmak nyilalnak át testén. A diagnózis a következő: meglapult anyagcsere következtében beállott auto-intoxikáció (a szervezet önmérgezése). Szerveink belső egyensúlyát csak úgy állíthatja vissza, ha megtisztítja szervezetét a felhalmozódott mérgektől, baciilusoktól, felesleges zsiradéktól és salakoktól. Belső szerveinek tehermentesítése parancsoló szükségszerűség, ennek tökéletes végrehajtásához nem használhat egy akármilyen gyógyszert. A legmagasabb értékű és hatású készítmény — amelyet híres egyetemi tanárok rendelnek és önmaguk is használnak — az Urodonal: használatát legmelegebben ajánljuk mi is.



V. H. asszony Villecrenes-ből (S. & O.) írja:

„Mindkét karomat megtámadta a reumatizmus, annyira szenvedtem, hogy aludni sem tudtam, ujjaimat annyira megmerevítette a betegség, hogy semmit sem tudtam kezembem tartani, a tárgyakat kiejtettem kezemből, anélkül, hogy észrevettem volna. Szerencsétlenségemre 5 hónap alatt 14 kilót híztam és olyan erős hájréteget kaptam, hogy lehajolni sem tudtam. Elhatároztam, hogy állapotomon változtatok, Urodonal és Lincol Chatelain készítményekkel kezeltem magam és legnagyobb határozottsággal állítom, hogy ezen csodálatos készítmények legyőzik a reumatizmust. Az Urodonal jótékony hatása következtében megszabadultam hájrétegemtől és ismét visszanyertem rendes testsúlyomat. Teljes bizalommal felhatalmazom Önt arra, hogy eredeti leveletem bárkinek bemutassa, mert az Urodonal hatása a reumatizmusra olyan nagyszerű, hogy felülmúlja a reumatikusok legvérmesebb reményeit is.



**CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATÓ MÁRKA**

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN

### ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Rendkívül premiérláger. Shirley Temple jubileumi filmje: A mi kislányunk. A világ kedvencének legragyogóbb alakítása. A legnagyobb sikerű Shirley Temple film. Két pompás kísérőműsor. Magyar feliratok. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óra. 15 és 20 lejes olcsó nyári helyárak.

George Roft, Alice Faye. Bájos operett, tele énekkel és táncszámmal.

### EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Három film román és magyar felirattal: I. Oscar Strauss operettje: Asszony, aki tudja mit akar. Lil Dago-ver, Adolf Wohlbrück. II. San Diego halász. Tengerészdráma. E. G. Robinson, Richard Arlen. III. Journal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 óra.

### OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: A megbeszélés randevu. Fősz.:

## APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőnek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékei van.

Elfogadok teljes ellátásra izr. urileányt fürdőszoba- és zongorahasználattal, esetleg oktatóval, iskolához közel. Özv. Berger Antalné Oradea, Str. Xenopol 5.

Két, esetleg háromszobás komfortos lakást keresek szigorúan központban. „Szeptember” jellegre a kiadóba.

Házvezetőni állást keres jólfizető zsidónó rituális háztartásban. Cim: Guttman Hermannál Str. Gh. Baritiu 12. sz. az emeleten hátul.

Nagyobb üzembe betársulnék 600.000 lejjel. Ajánlatokat „Üzem” jellegre a kiadóba kérek.

Schönfeld Hedy fűzői a legjobbak, művirágai a legegységesebbek. „Takarékosság”-Regina Maria 11.

Világos, elegáns szoba butorozva vagy anélkül azonnalra kiadó. Cim: Regele Ferdinand 22, első emelet balra.

Keveset használt hálószobaberendezést keresek megvételre. Értekezni legfeljebb két napon belül 12 és 15 óra között Casianu 9.

Konyhájának dísz, büszkesége, az egészségének megfizethetetlen öre a csodás amerikai rendszerű univerzális passzirozó, melyet legolcsóbban Moskovits és Társa üvegüzletben Cluj (főpostával szemben) szerezhet be Takarékoságra is.

31 éves, vagyonos zsidó családból származó és megnyerő külsejű urileány részére keresünk megfelelő koru intelligens és biztos egzisztenciával bíró férjet. Hozomány ¼ millió, butor és kelengye. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő Cluj, Regele Ferdinand 116.

Kiadó központban, Calea Marechal Foch 65 sz. alatt teljesen új, 2 lakásból álló kertes ház emeletén 4 szoba, fürdőszoba lakás a legelőkeltebb összkomforttal. Központi fűtés, állandó hideg-meleg víz, gáz, stb. Értekezni ugyanott.

Eladó nagy konyhakemence nagyon jó állapotban. Vlahuța 2. Az udvarban.

A legízletesebb vegetárius ételek a régi, jóhírű Schwartz-féle kóser vegetárius étteremben kaphatók, mely Flóra név alatt a Str. Gh. Rescu 7. szám alatt (a Kereskedelmi Akadémia során) ismét megnyitott. Családoknak kikördásra kedvezményes árak. Vezető: Schwartz Ignác.

öt világrész magyar vándorai. Halász Gyula szenzációs könyve. Térben öt világrész, időben két évszázadot ölel fel. Benyovszky Móricotól, a kamaszkori száműzötthől Madagaszkár fejedelmévé nőtt regényhőstől a Perzsa-öböl partján ma is sátorlábórában élő Stein Aurel-ig Ázsia legnagyobb vándoráig. Lóczy Lajos, Teleki Sámuel, Biró Lajos, Körösi Csoma Sándor, Magyar László, Torday Emil, Xantus János, Vámbéry, Déchy, Zichy, Stein Aurel, stb. stb. lelkes magyar világrésztelők és felfedezők izgalmas és lebilincselő vándoréletét veszi fel a könyv, a magyar uttorok lábnyomát követve öt világrészen át. A kitűnő könyv könyvnapra jelent meg, a Grill kiadó új sorozatában, (Bruno Brehm: A késfejtű sas le hull 436 lap, 172 lej. „Apis és Este” 408 lap 172 lej, Jelasich: Caesar 451 lap 172 lej). Halász Gyula: öt világrész magyar vándorai könyvnapra átomost még 73 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj.

# HIREK

## A jóságos és a gonosz Szépség

A bolondokat összekapcsolja a gonoszság; az igazak között pedig ami szép és jó dolog, az szerez barátságot. Prédikátor könyve XIV. 9.

1.

Szépségemet nem zárom be hét lakatra, hét kulcsra járó gőg mögé, nem én: legyen az inkább kedves, földi fény, mely egyként sugárzik bölcsre és bolondra.

A gonosz fősvények, számító kalmárok gondosságát leltem nem ismeri, mi szépségemben égi-isten: embernek termett s nem zsványok.

Jutalma léssen, kik megfizetni készek mit arcomra üdvként irt az égi végzet, hogy legyen öröm és lelkes biztatás —

Hívátás a szépség, semmi más, méltó keret a kiváltságos észnek s vigasz az örök, nemes szenvedésnek.

2.

Szépségemnek nincs méltó keretje, értem még senki meg se halt, hogy dicsőségem magasba emelje.

Arany az áram, fontra kimértem, becselenség és kutya-alázat, azé leszek, aki megvív értem.

Azé leszek, aki engem lát csak s nem lát meg könnyet, néma átkot, ki mítsem ad kivülem másnak.

Szépségem: trón s a szolgálk hadának hátán akarok az évig érní, dicsősége e hívány világnak!

SALAMON LÁSZLÓ

— A pátriárka királyi kihallgatása. Bucurestiből jelentik: Miron pátriárka rövidesen Sinaiába megy, ahol kihallgatáson jelenik meg az uralkodónál, hogy jelentést tegyen angliai látogatásának eredményeiről.

— A Caps villát ajándékozik a királynak. Bucurestiből jelentik: A Caps ünnepe keretében rövidesen szép villát adományoz az uralkodónak. A villát a Bahna (Muscel) vadászlat helyén építették.

— Az újságárus kisfiu halálos szerencsétlenség. Bucurestiből jelentik: Tegnap halálos szerencsétlenség történt a Pache bulvárdon, amelynek áldozata Popa Gh. újságárus kisfiu. A szerencsétlen gyermek leugrott egy robogó villamosról, amelynek utasai között kihalálta újságjait. Olyan szerencsétlenül ugrott, hogy egy szemközti robogó homokszállító teherautó kereké alá került és azonnal meghalt. A sofőr nem állott meg a tragédia láttán, hanem a hirtelen támadt zürzavarban kerekét oldott. A rendőrség keresi a halálautó vezetőjét.

— A nők frizuráját, haját szebbé, erősebbé, a fejbőrt korpamentessé teszi reggelként néhány Tarpan hajcsepp. Két hónapra elegendő Tarpan hajcsepp ára 117 lej. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és illatszertárakban.

— Kiskoru betörőbanda, akik sportegyesület alapjaira gyűjtötték a pénzt. Bucurestiből jelentik: Néhány hét óta nem mult el nap, hogy a fővárosi Kiseleff strandon valamelyik fürdőzőnek ne tünt volna el órája, pénze vagy egyéb értéktárgya. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított az ügyben, amely rövid idő múlva váratlan eredményhez vezetett. A strandot ugyanis nagyszerűen megszervezett gyermekekből álló betörőbanda fosztogatta, amelynek tagjait egytől egyig sikerült lefűlelni. A kis gonosztevők nem a külváros nincstelen családjaik ivadéka, hanem rendes polgári családok gyermekei, akik közül nem egy fővárosi iskola tanulója. Kihallgatásukkor elmondották, hogy azért alakítottak betörőbandát, hogy összegyűjtsék leendő sportegyesületük alapját, amelyet Brosciuul névre akartak keresztelni. Az összelopott pénzeket Pitsch, a banda és a jövőendő egyesület pénztárosa kezelte. A banda egyik tagja bevallotta, hogy vezérik, aki velük egykoru gyermek, nagy terror alatt tartotta őket. Most már, hogy nincs mitől tartani, elárulta a bandafőnökről, hogy 1750 lejt lopott a Sf. Andrei liceum pénztárából, amelynek tanulója volt.

— Gyomor- és bélhurut, az emésztés hiányossága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúengés az enyhe természetűes „Ferenc József” keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek. Az orvosok ajánlják.

Aggok Otthona. Egészen új irányu, hézagpótló intézményt indít meg október 1-én László Béláné (az Új Élet vezetéarius folyóirat szerkesztőjének felesége) saját szép, keserű villájában (Cluj, Str. Gelu 30, ahová minden előzetes bejelentések intézendők), melynek célja, hogy oly idős egyéneknek, kik otthon kellő ápolásban nem részesülhetnek, kellemes, nyugodt otthont biztosítson, megfelelő szeretet, gondos ápolással, szükség esetén dietikus kózzal, orvosi ellenőrzés mellett. Amint értesülünk, egyelőre csak mérsékelt számú jelentkezőket vesz fel az intézet, miért is az ápolásra igényt tartóknak ajánlatos a minél előbbi jelentkezés.

— Ha az arcszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmodik gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epeangás kinozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia. Az orvosok ajánlják.

Bruno Brehm: Igy kezdődött... A Habsburg monarchia összeomlása. (Apis és Este). Bruno Brehm óriási feltűnést keltett regénysorozata a Habsburg monarchia összeomlásáról. „A kétféjű sas lehall” kötettel indult magyar nyelven, Fenyő László remek művészi fordításában Grill Könyvkiadó történelmi sorozatában. Ezt a kötetet követte Bruno Brehm: Igy kezdődött... (Apis és Este). Apis és Este oly mű, amely szigorúan a valósághoz ragaszkodik és mégis költő irta. Csak nagy alkotó tudta a megrázó eseményeket ilyen idegbemarkolóan megeleveníteni, hogy az olvasó szinte szemtanúként éli át az egészet. (Sándor szerb király is hitvesének, Dragának meggyilkolása a nyitány. „Apis” szerb órnagy volt a felbujtó és ő a lelke a Ferencz Ferdinand elleni merényletnek is. A világháboru alatt aztán a kényelmetlenné vált Apist magát is agyonlövők a szerbek. Ezt az izgalmas eseményektől sulyosodó könyvet mely emberiség lelkesíti át és a mesteri ábrázolás a borzalmat is magas művészeté emeli. A hatalmas kötet ugyanolyan kitűnő kiállításban, mint a „Kétféjű sas lehall”, 408 lapon ugyancsak a Grill történelmi regénysorozat kiadásában jelent meg, és ára 172 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Cluj. Kérje a teljes sorozat jegyzékét.



NE kövesse el a meggondolatlanságot, hogy fürdőre utazik mielőtt szállodai szobát rendelt volna!

### A 3 PERCES INTERURBÁN, BESZÉLGETÉS DIJA:

Sinaia-Bucuresti	40 Lei
Călimănești-Bucuresti	60 „
B. Herculane-Bucuresti	80 „
Sovata-Bucuresti	60 „
Vatra Dornei-Bucuresti	80 „
Tuşnad-Bucuresti	60 „
Ocna Sibiului-Bucuresti	60 „
Constanța-Bucuresti	60 „
Balcic-Bucuresti	60 „
Eforia-Bucuresti	60 „
Slănic-Moldovei-Buc.	60 „
Govora-Bucuresti	60 „
21 óra után	40% engedmény

Az idény közepén a szállodák zsúfoltak. Lehetőség, hogy kellemetlen meglepetésben lesz része. Epen ezért helyesebb, hogy előre érdeklődjék, vajon vannak-e üres szobák? Levél útján tulságosan soká húzódik az elintézés. A legjobb megoldás a telefon. Néhány perc alatt megkapta az összekötést telefonon a szálloda igazgatóságával. Kedvére tárgyalhat, megkap minden felvilágosítást, választhat szobát és megállapodhatik az árban is. Azután összecsomagolhat és nyugodtan utazhat. Szobát telefon útján rendelni igen praktikus eljárás. Önnek is így kellene tennie. Néhány perces telefonbeszélgetés megkönnyíti azonnali elutazását, biztosítja kényelmét és sok bosszúságtól óvja meg.

Az ország minden fürdő és üdülőhelyén rendelhet szobát telefon útján. A szállodák igazgatóságai mindenkor rendelkezésre állanak. Néhány perces telefonbeszélgetés és a kérdés meg van oldva. Milyen kellemes kész szobát találni!

SOC. ANON. ROMÂNĂ DE TELEFOANE

— A filmszínházak és a turisztikai hivatal kikerülnek a belügyminiszter hatásköréből. Bucurestiből jelentik: A miniszterelnök és a belügyminiszter megbeszélése alapján a filmszínházak és turisztikai egyesületek ellenőrzését a belügyminisztérium hatálya alól kivonják és a királyi alapítványok igazgatása alá helyezik. Ugy a filmszínházak, mint a turisztikai szervezetek megőrzik eddigi jellegüket.

— Hölgyek öröme. Egy szerény hír jelent meg az Egészség című folyóiratban, rövid értesítés egy valósággal forradalmi horderejű dologról. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a jövőben bátran lehet enni töröshagymát és foghagymát, anélkül, hogy tartani kellene az utóhatásoktól. A szájbűzt egy amerikai orvos találmánya tünteti el. Hosszu kísérletezgetés után ugyanis az orvos rájött, hogy az egyszerű chloraminnal való öblögetés közvetlenül a hagyma élvezete után a hagymaillat minden nyomát eltünteti, akár főtt, akár nyers állapotban ettük az egyébként nemcsak bétisztító hatású veteményt. A hagymának — amit talán kevesen tudnak — kitűnő hatóereje van az arcbőrre, amely a hagyma rendszeres fogyasztása során megpuhul, megtisztul, átetsző és finom fényt kap, olyant, amilyent semmiféle kozmetikai eszközzel eddig nem lehetett elérni. A hagyma édes ízét a finom olaj és citrom is elvette, de az illatát immár a chloramin lesz hivatva neutralizálni. A hölgyek, akik racionális testápolással élnek, eddig is úgy érték el arcbőrük habfinomságát, hogy estként néhány kanálnyi reszelt hagymát ettek, amit néhány órában keresztül áztattak francia vagy görög olajban. Reggelre az illat elpárolgott. Persze a titkot csak a legbizalmasabb körök árulták el. Most minden mellettkél nélkül fogyaszthatják a régiók által is nagyrabecsült és gyógyszernek használt gumót. Amerikában már nagyban divik a hagymaevés és pedig minden étkezés előtt. Utána öblögetés az említett vegyszer oldattal. Az általános örömben egyetlen dissonáns hang a kozmetikai intézetek tulajdonosainak panasza, akik sohasem gondoltak arra, hogy éppen ez a szerény piaci portéka lépjen fel ellentük veszedelmes konkurensként.

## Elmarad a szeged—budapesti társasutazás

Értesítjük, a Szeged—budapesti társas utazáson résztvenni óhajtó olvasóinkat, hogy a Szegedi Szabadtéri Játékok megtekintésére tervezett utunkat kénytelenek vagyunk lemondani. A turisztikai hivatal ugyanis a társasutazások résztvevőinek oly magas illetéket vet ki, hogy az az ilyen akciót az egyéni utazás árain felül is megdrágítja. Ezért kénytelenek vagyunk tervezett utunkról sajnálattal bár, lemondani. Hogy azoknak az utazását, akik egyéni utasként óhajtanak Szegedre és Budapestre menni megkönnyítsük, ezúton hozzuk szíves tudomására, hogy cluji utazási osztályunk válasz-bélyeg ellenében az összes túlnivalókról készséggel nyújt felvilágosítást. Hasonlóképpen szívesen állunk rendelkezésükre a kedvezményes vizum igazolvány beszerzésében is. A cluji utazási osztályunk címe: Erdélyi Napilapok Egyesült Utazási Osztálya Cluj, str. Xenopol 5.

— Üzemszünet a Cristal fürdőben. Kazán-takarítás miatt szünetel az üzem a fürdő összes osztályaiban és csak csütörtökön, július 30-án reggel nyílik meg ismét.

— Pénzhamisító gyár a csendőrlaktanyában. Bucurestiből jelentik: A napokban névtelen feljelentés érkezett a bucuresti rendőrséghez, amelyben tudatják, hogy Lupeasca csendőrlaktanyájában pénzhamisító gyárat rendeztek be. A rendőrség kiszállt a helyszínre, ahol éppen in flagranti érte a pénzhamisítókat. Kiderült, hogy a laktanyában hónapok óta gyártják a fekete pénzt. A rendőrség emberei több gépet találtak és mintegy 50 ezer lej értékben 250 lejeseket. Mihalha szakaszvezetőt letartóztatták. A rendőrség keresi a bűntársakat, akik valószínűleg szintén a laktanya legénységéből kerültek ki.

## A cluji Zsidóórház Egyesület Iárgysorsjátéka

Engedélyezve az Állami Sorsjáték Jövedék által 1296—1936 sz. a.

4000 sorsjegy! 400 nyeremény! Egy sorsjegy ára 50 lej. Huzás 1936 október 23.

A sorsjegyek kaphatók

Clujon a Kereskedelmi Hitelbank Rt.-nál

Piața Unirii 20 és az ország összes jelentősebb városaiban.

# UJ KELET *Legújabb hírek*

## Szeptember huszonnyolcadikára halasztotta az ilfovi törvényszék a Grosz-Cagero per főtárgyalását

**Uj szakértőbizottságot küldött ki a törvényszék, mert a védelem kifogásolta az előző szakértőbizottság működését**

Bucuresti, július 28. (Az Uj Kelet tud.) Hónapokkal ezelőtt az egész ország közvéleményét hatalmas szenzációként ható hír alarmizálta: Grosz Jenőt, a Cagero-export-import vállalat vezérigazgatóját, aki Bécsben tartózkodott, a román rendőrség kérelmére az osztrák államrendőrség őrizetbe vette.

Az egész ország sajtója és közvéleménye tombolt a Grosz-Cagero ügy körül. Voltak, akik védték, akik ellene voltak az ellenzék kormányellenes támadásra használta fel az ügyet, az antiszemita lapok pedig zsidóellenes agitációjukhoz szították tőket az ügyből kifolyólag. Óriási panamákról beszélt az egész sajtó, rengeteg leirtottatás és őrizetbevétel történt, előkelő nagyvállalatok hivatali helyiségeiben tartották házkutatást az ügygel kapcsolatban, Grosz ellen hetekig folytatták a kiadatási eljárást, miközben az ellenzék azaz vádolta a kormányt, hogy ellene van Grosz hazahozatásának, aki ha egyszer beszélni kezdene, sok dolgot tudna elmondani magas hivatali állásokban levő urakról, csak az nem derül ki teljes pontossággal és részletességgel, hogy mi volt az amit tulajdonképpen Grosz elkövetett.

Végül még mielőtt Grosz Jenőt hazahozhatták volna, életbelépett a valutakihágások amnesztíájáról szóló törvény is, de meg Csehszlovákia, amelyen keresztül kellett hazahozni a Cagero vállalat vezérigazgatóját, csak abban az esetben adta meg az engedélyt az átszállításra, ha Grosz valutakihágását nem helyezik vád alá, miután a devizabűncselekményeket a csehszlovák törvényhozás nem ismeri. Grosz Jenő ellen tehát különböző címen indult meg az eljárás, anélkül, hogy a valutabűncselekményekről kifolyólag felelősségre vonható legyen.

Azóta Grosz Jenő vizsgálati fogságban ül. Az ilfovi törvényszék vádpanaszára többször hosszabbította már meg ellene a harmincnapos vizsgálati fogságot, hogy ma végre főtárgyalásra kerülhessen az ügy.

A ManoleScu-Petrescu tanács reggel fél kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást. Az ügyészi emelvényen Procop Dumitrescu főügyész ül, a vádlottak padján egymás mellett foglalnak helyet a vádlottak: Grosz Jenő, Niederhoffer, Szamuely, Radu Anghel és Dolciu Dumitrescu.

Grosz nyugodtan ül, minden izgalom nélkül. Tárgyalás előtt hosszabban elbeszélgetett védőivel Solomonescu dr.-ral és Valjean ügyvéddel.

A bíróság felveszi a vádlottak személyi adatait, majd Valjean dr. kap szót, aki kifogást emel a vizsgálóbíró által kinevezett szakértőbizottság jelentése ellen.

Valjean dr. beszédében rámutat arra, hogy a tárgyalás kedvezőtlen atmoszférában indul Grosz ellen. Az atmoszférát hónapokon keresztül mesterségesen szították az országban és ez kétségtelenül befolyásolhatta a szakértői véleményeket is. Tulzoktat és tévesek a szakértői vélemények — állapítja meg Valjean dr., például, amikor a Banca Nationala által szennvedett kárt állapítják meg, hatalmas összegekben. A Banca Nationala semmilyen kárt nem szenvedett. A szakértők egyrésze rosszakaratu vádakat emelt Grosz Jenő ellen.

— Védenem anyagi jövedelme — mon-

dotta az ügyvéd — nem volt 10 millió lej, hanem másfélmillió. A szakértői vélemények ilyen módon teljesen tarthatatlanok. Uj szakértőbizottságot kell kiküldeni, amely felülvizsgálja az eddigi szakértők megállapításait.

Végül az ügyvéd 8 pontban szögezi le a védelem kívánságait, az ellenzékvélemény meghallgatására vonatkozólag.

## „Eden tegnap inkább Berlinnek, mint az alsóháznak beszélt” — állapítja meg az angol sajtó Eden tegnapi külügyi expozéjáról

**Augusztus 5-én Londonban ül össze a Danzig kérdésének megvitatására kiküldött hármas bizottság. Eden beszédét ironikusan tárgyalja az angol sajtó, míg a francia lapok tartózkodnak minden kommentártól**

London, július 28. Tegnap az angol alsóházban Eden külügyminiszter a gyarmatok sorsa ügyében hozzántézet interpellációra azt a választ adta, hogy a mandatárius gyarmatok ügyének rendezése nagyon fontos és Anglia hajlandó ebben a kérdésben is a Népszövetség utasításait követni. Egyelőre erkölcsi, politikai és jogi szempontból rendkívül nehéz a kérdés rendezése és Anglia nem tud helyes megoldást találni. A gyarmatok ügyét igazságosan a nyersanyagok helyes felosztásával lehetne megoldani.

Ezután a földközítengeri paktumról beszélt Eden, hangoztatva, hogy miután a szankciós politikát megszüntették, likvidálni kell azokat a biztosítékokat, amelyeket Anglia a földközítengeri államoknak nyújtott az olasz-abesszin háború idején.

Procop Dumitrescu főügyész magáévá teszi a védő álláspontját, illetve elfogadja az ellenzékértőbizottság kiküldését, de a védelem által előterjesztett kívánságok egyrészt fölöslegesnek tartja.

Rámniceanu ügyvéd, a Banca Nationalának, mint magánvádlónak a képviselője szintén nem tiltakozik az ellenzékértő bizottság kiküldése ellen, kijelenti azonban, hogy a jegybank által követelt kártérítés összegét a tárgyalás befejezése előtt betérjeszti a törvényszékhez.

Ezután a törvényszék visszavonult, hogy a szakértői bizottságot kinevezze. Másfél órai tárgyalások után a következőkből álló szakértői bizottságot nevezték ki: Zamfirescu, a papírértékesítési hivatal tisztviselője, Mircea Brandus és I. Gheorghescu könyvszakértők.

A törvényszék ezután a tárgyalást szeptember 28-ikára halasztotta, hogy addig az ellenzékértők is megtehesék jelentésüket és a védelem és vád részéről újabb kért, több, mint száz tanut beidézhesék.

Az öthatalmi értekezlettel kapcsolatban a külügyminiszter kijelentette, hogy arra Románia és Berlint is meghívták. Az angol kormány reméli, hogy kedvező választ fog kapni.

Eden tegnapi beszédével kapcsolatban a londoni sajtó csalódottan regisztrálja a külügyminiszter beszédét. A Morningpost szerint sikerült azt a benyomást keltenie beszédével, hogy német probléma nem is létezik. Eden inkább Berlinnek, mint az alsóháznak beszélt — állapítja meg a nagy angol lap.

A francia lapok nem kommentálják Eden tegnapi beszédét.

A L'Ouvre tudomása szerint az a hármas bizottság, amelynek feladata Danzig ügyének megvitatása, augusztus 5-én ül össze Londonban.

## Maniut támadta Dejen Vaida

**A volt miniszterelnök elmondotta, miért vált el Maniutól és a nemzeti parasztpárttól**

Dej, július 28. A Frontul Romanesc vezérei Vaida Sándorral az élén, tegnap Dej városát látogatták meg. A volt miniszterelnök nagy beszédet tartott politikai hívei előtt, amelyben sokat foglalkozott azzal a negyven éves barátsággal, amely Maniu Gyulához fűzte és azokkal az okokkal, amelyek őt és barátait a nemzeti parasztpártból való kiválásra készítették.

Vaida Sándor hangsúlyozta, hogy sohasem voltak személyes konfliktusai Maniu Gyulával. Negyven évig azzal a hűlással és fegyvelemmel viseltetem — mondotta — Maniu Gyula irányában, amelynek abban a politikai szervezeten kellett uralkodnia, amelynek Maniu Gyula volt a feje. Jött azonban egy idő, amikor lelkiismeretemet nem tudtam többé összeegyeztetni azzal az uttal, amelyre a nemzeti parasztpárt lépett. Minden erőnkkel azon voltunk, hogy megmentsük a pártot a baloldali áramlat veszélyétől. De mások minden lehetőet elkövettek, hogy bennünket megakadályozzanak ezen törekvésünkben.

Vaida ezután azzal vádolta a nemzeti pa-

rasztpárti politikusokat, hogy zsidó pénzen finanszírozták a hunedoarai és suceavai választásokat. Hasonló vádpontként beszélt a nemzeti parasztpárt és a kisebbségi sajtó kapcsolatairól. Majd azzal vádolta a nemzeti parasztpártot, hogy a zsidó pénz segítségével „külső” segítséggel akarja megszerezni a hatalmat.

Amikor a nemzeti parasztpárt programjának és alapszabályának módosítását követelttem, Maniu Gyula azt mondotta, hogy nem vagyok demokrata. Már akkor kijelentettem, hogy nem telik bele egy év és az egész román nemzet kórusban fog tapsolni az általam képviselt elveknek. Popovici Mihály is ki akarja tenni a kisebbségeket a hadseregből. Maniu Gyulának már nem elég az arányosítás, hanem teljes románosítást akar. George Bratianu is ugyanazt fujja, amit a Frontul Romanesc. És én innen azt üzenem mindnyájuknak, tegyék kezüket a szívére és jöjjenek hozzánk.

Vaida ezután élesen támadta Maniu álláspontját az ismeretes alkotmányos kérdésben, majd hangsúlyozta, hogy őt és barátait őszinte és feltétlen monarchizmus tölti el és az uralkodóban látja megtestesítve az ország jövő-

jét és biztonságát. Majd felhívta Maniut, hogy fogadja el a Frontul Romanesc programját, hajoljon meg a trón és a monarchikus eszme előtt és lépjen a vajdisták körébe.

**Olvassa az Uj Keletet  
Olvassa az Uj Keletet  
Olvassa az Uj Keletet  
Olvassa az Uj Keletet**

Vaidán kívül Tilea és Voicu Nitescu beszélt még a deji gyűlésen.

## San Sebastianban megadták magukat a felkelők

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

talál ellenállásra. Ugyancsak a liszaboni rádió jelenti, hogy az utas- és postai forgalmat Spanyolországgal Villa Fromoson keresztül helyreállították.

A Havas, az United Press híradásai kiadott jelentése szerint a mai nap harcainak jelentőségét Alcazar és Toledo városoknak a kormánycsapatok általi elfoglalása emeli ki. Minden jel arra vall, hogy a Madrid körül vont zendülő-gyűrűt a kormánycsapatok kitérítették. Északon a kormánycsapatok visszaszorították a zendülőket, akik csupán a hegyek tetején tartanak néhány állást. A Havas madridi jelentése szerint

az elmúlt éjszaka folyamán a zendülők ötven kilométert vonultak vissza, míg a zendülők a francia határ vidékén, San Sebastian körül bizonyos mértékű előnyre tettek szert, de Oviedo vidékén teljesen körül vannak zárva a milícia csapataitól. A barcelonai repülő állandóan bombázzák a saragossai kaszárnyákat. Délspanyolországból érkezett jelentések szerint Malaga birtoklásáért folyó harcok, amelyek rendkívül fontosága van a flottának fűtőanyaggyártás terén.

A Havas szerint, ha Franco tábornoknak, aki mint jelenti, Sevillában akarja felülni hadiállását, sikerülni fog csapatakat hozatni Afrikából, az események újabb fordulatot vehetnének.

Müncheni jelentés szerint tegnap 328 spanyolországi német menekülő érkezett Münchenbe. A menekülőket a Deutschland cirkáló hozta magával. A német menekülőket az állították, hogy Madridban a kommunisták összerombolták a német nemzeti szocialisták munkaházát, a német követség épületét, később a Lufthansa épületét is.

A berlini kormány a fenti események miatt ma erőlyes tiltakozást jelentett be úgy a madridi, mint a barcelonai németek tulajdonát képező néhány ház lerombolása ellen.

A spanyol kormány elnézést kért az események miatt. A német kormány Köln nevű páncélosát és három torpedórombolót küldött alattvalóinak védelmére a spanyol vizekre.

Madrid, július 28. (Rador). A sansebastiani Loyola kaszárnyának a kormánycsapatok által való bombázása után a zendülők tárgyalásokat kezdtek a baszk tartomány egy képviselőkből álló delegációjával. Végül is belementek abba, hogy megadják magukat, ha nem lövik agyon őket. Erről biztosítékot kaptak, de alávetik őket a törvény szigorának. Délelőtt 10.45 órakor megtörtént az átadási aktus. Ferrer kapitány, aki 1930-ban azt az osztagot vezényelte, amely Galan köztársasági kapitányt végezte volt ki, megőrült a kaszárnya ostroma alatt.

A kormánycsapatok Ovilo-ostroma során kedvező pozíciókra tettek szert és előkészítették a bombázást. A kormánycsapatok további hadműveleteit a sűrű köd hátráltatta.

Gibraltár, július 28. (Rador). A helyzet mind jobban tisztázódik. A munkások többsége felvette a munkát, a vonatközlekedés majdnem teljesen normális egész Katalóniában.